

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AFET YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

**6 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDEN SONRA
HATAY'DA YAŞAYAN DEPREMZEDELERİN YER BAĞLILIĞI**

YÜKSEK LİSANS

Merve FAKIOĞLU

MAYIS-2025
GÜMÜŞHANE

T.C.

**GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

AFET YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

**6 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDEN SONRA
HATAY'DA YAŞAYAN DEPREMZEDELERİN YER BAĞLILIĞI**

**PLACE ATTACHMENT OF EARTHQUAKE VICTIMS RESIDING IN HATAY
AFTER THE KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKES ON FEBRUARY 6, 2023**

YÜKSEK LİSANS

Merve FAKIOĞLU

**MAYIS-2025
GÜMÜŞHANE**

T.C.

**GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

AFET YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

**6 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDEN SONRA
HATAY'DA YAŞAYAN DEPREMZEDELERİN YER BAĞLILIĞI**

**PLACE ATTACHMENT OF EARTHQUAKE VICTIMS RESIDING IN HATAY
AFTER THE KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKES ON FEBRUARY 6, 2023**

YÜKSEK LİSANS

Merve FAKIOĞLU

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sefa MIZRAK

**MAYIS-2025
GÜMÜŞHANE**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış olduğum “**6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinden Sonra Hatay'da Yaşayan Depremzedelerin Yer Bağlılığı**” isimli bu tezimin, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, alıntı yaptığım tüm çalışmaları kaynakçada belirttiğimi ve Gümüşhane Üniversitesi'nin lisanslı kullanıcısı olduğu intihal yazılım programı ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nün belirlediği kıstaslara uygun olarak raporladığımı taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

11/06/2025

Merve FAKIOĞLU

TEŞEKKÜR

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinden Sonra Hatay'da Yaşayan Depremzedelerin Yer Bağlılığı adlı yüksek lisans tezimi hazırlama aşamasında, doğrudan ya da dolaylı katkısı bulunan tüm kişi ve kurumlara şükranlarımı sunarım.

Araştırmamın saha sürecinde bana destek olan ve samimiyetleriyle katkı sağlayan tüm katılımcılara; özellikle Hatay'da yaşanan büyük yıkıma rağmen görüşme yapmayı kabul eden değerli depremzede hemşehrilerime gönülden teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca her daim yanımda olan, beni teşvik eden ve sevgisini daima hissettiren aileme minnettarım. Varlıklarıyla bana güç veren dostlarıma ve çalışma sürecimde anlayış gösteren tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Son olarak bu süreçte bana bilgi, destek ve sabırlarıyla yol gösteren, değerli tecrübeleriyle sürecime katkı sağlayan danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Sefa MIZRAK'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Merve FAKIOĞLU
GÜMÜŞHANE - 2025

ÖZET

Yer bağılılığı, bireylerin yaşadıkları mekâna duydukları aidiyet ve bağlılık hissi olarak tanımlanmaktadır. Bu bağılılığın afetler sonrasında nasıl şekillendiği önemli bir araştırma konusu olarak öne çıkmaktadır. Depremlerin ekonomik, çevresel ve fiziksel olarak zarar verdiği şehirlerde yaşayan insanlar farklı sebeplerle daha güvenli ve rahat yerlere taşınmak istemeyebilirler. Yıkıcı depremlerden sonra insanların yer bağılılığını etkileyen faktörleri araştırmak sürdürülebilir toplum ve kültürlerin oluşturulmasını sağlayacaktır. Bu çalışma 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinden Hatay'da deprem tecrübesi, hazırlık, sürdürülebilirlik, sosyal destek, güvenlik, fahiş fiyat, şehirden memnuniyet, özyeterlik ve risk algısının depremlerin yer bağılılığı üzerindeki etkisini araştırmaktır. Veriler depremlerden bir yıl sonra Hatay ilinin Antakya bölgesinde 453 depremzeden anket yöntemi ile toplanmıştır. Onbir tane sıralı lojistik regresyon ile yer bağılılığını etkileyen faktörlerin gücü ve yönü ortaya çıkarılmıştır. Sonuç olarak, depremler yüzünden yaralananların, akrabası ölenlerin, tahliye olmayanların, enkaz çalışmalarından rahatsız olmayanların yer bağılılığı daha yüksektir. Hatay'ın sürdürülebilirliğini düşünmek ve şehirden memnuniyet depremlerin yer bağılılığını artırmaktadır. Ayrıca, kadınların, Antakya'da daha uzun süre yaşayanların ve yakınlarından sosyal destek alanların yer bağılılığı daha yüksektir. Bu çalışmanın afetlerin etkilediği bölgede insanların yer bağılılığını artırmak için strateji geliştiren yöneticilere, afet uzmanlarına ve sivil toplum kuruluşlarına rehberlik etmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Deprem deneyimi, Risk algısı, Sürdürülebilirlik, Yer bağılılığı

SUMMARY

Place attachment is defined as the sense of belonging and emotional connection individuals feel toward the place they live. Understanding how this attachment is shaped in the aftermath of disasters has emerged as a significant area of research. People residing in cities affected by earthquakes economically, environmentally, and physically may be reluctant to move to safer and more comfortable locations for various reasons. Investigating the factors that influence people's place attachment after devastating earthquakes will enable the creation of sustainable societies and cultures. This study examines the impact of earthquake experience, preparedness, sustainability, social support, security, exorbitant prices, city satisfaction, self-efficacy, and risk perception on place attachment among earthquake victims in Hatay following the February 6, 2023, Kahramanmaraş earthquake. Data were collected via surveys from 453 earthquake victims in the Antakya region of Hatay province one year after the earthquakes. Eleven ordered logistic regressions were used to reveal the strength and direction of the factors affecting place attachment. Consequently, place attachment was higher among those injured by the earthquakes, those whose relatives died, those who did not evacuate, and those who were not disturbed by the debris removal. Considering Hatay's sustainability and satisfaction with the city increase the place attachment of earthquake victims. Furthermore, place attachment was higher among women, those who lived longer in Antakya, and those who received social support from relatives. This study is expected to guide managers, disaster experts, and non-governmental organizations who develop strategies to increase people's place attachment in disaster-affected regions.

Keywords: Place Attachment, Earthquake, Risk Perception, Sustainability, Earthquake Experience

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	III
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI.....	IV
TEŞEKKÜR.....	V
ÖZET.....	VI
SUMMARY	VII
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar DİZİNİ	X
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	XI
EKLER DİZİNİ.....	XII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	XIII
1.GİRİŞ	1
2.LİTERATÜR ÖZETİ	4
2.1.Yer Bağlılığı.....	4
2.2.Yer bağlılığını Etkileyen Faktörler.....	5
2.2.1.Deprem Deneyimi	5
2.2.2.Deprem Hazırlığı.....	6
2.2.3.Sürdürülebilirlik	7
2.2.4.Sosyal Destek	8
2.2.5.Deprem Sonrası Güvensizlik.....	10
2.2.6.Deprem Sonrası Fahiş Fiyat Artışı.....	11
2.2.7.Şehirden Memnuniyet	12
2.2.8.Öz Yeterlilik.....	13
2.2.9.Risk Algısı.....	13
3.MATERYAL VE YÖNTEM	15
3.1.Araştırma Deseni.....	15
3.2.Çalışma Alanı.....	16
3.3.Katılımcılar	21
3.4.Verİ Toplama Aracı.....	21
3.5.Verİlerin Analizi.....	23
3.6.Etik Değer	24
4.BULGULAR	25
5.TARTIŞMA	34

5.1.Demografik Değişkenler	34
5.2.Deprem Deneyimi	36
5.3.Deprem Hazırlığı.....	38
5.4.Sürdürülebilirlik	38
5.5.Sosyal Destek	39
5.6.Deprem Sonrası Güvensizlik.....	40
5.7.Deprem Sonrası Fiyat Artışı	41
5.8.Şehirden Memnuniyet	42
5.9.Öz Yeterlilik.....	42
5.10.Risk Algısı.....	43
6.SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	45
KAYNAKÇA.....	47
EKLER.....	72
ETİK KURUL KARARI	77
ÖZGEÇMİŞ	78

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Araştırmaya katılan depremzedelerin demografik özellikleri	25
Tablo 2. Katılımcıların depremde etkilenme dağılımı	27
Tablo 3. Sürdürülebilirlik, resmi sosyal destek, resmi olmayan sosyal destek, deprem sonrası güvensizlik, deprem sonrası fiyat artışı, şehirden memnuniyet, öz yeterlik, deprem risk algısı (olasılık ve korku), enkazdan etkilenme değişkenlerinin betimsel özellikleri	27
Tablo 4. Demografik değişkenlerin yer bağlılığı üzerindeki ilişkisinin sıralı lojistik regresyon sonuçları	29
Tablo 5. Depremde etkilenme türlerinin yer bağlılığı ile ilişkisi	29
Tablo 6. Deprem hazırlığı, sürdürülebilirlik, sosyal destek, deprem sonrası güvensizlik, deprem sonrası fiyat artışı, şehirden memnuniyet, öz yeterlik, risk algısı, enkaz rahatsızlığı ile yer bağlılığı arasındaki ilişkinin sıralı lojistik regresyon sonuçları	30

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Araştırma modeli	15
Şekil 2. Türkiye deprem tehlike haritası (AFAD, 2018).....	16
Şekil 3. Hatay deprem tehlike haritası (AFAD, 2021).....	17
Şekil 4. 4 Şubat 2023 Hatay (NASA, 2023) Şekil 5.8 Şubat 2023 Hatay (NASA, 2023).....	19
Şekil 6. 6 Şubat depremleri öncesi ve sonrası Antakyadan drone görüntüleri (Hataycom, 2024).....	19
Şekil 7. Deprem öncesi sonrası Antakya uydu görüntüleri (TMMOB, 2023).....	20

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Anket Formu	72
-------------------------	----

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AFAD	: Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
ARFF	: Aircraft Rescue and Firefighting
CRED	: Centre for Research on the Epidemiology of Disasters
ÇŞİDB	: Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
DAFZ	: Doğu Anadolu Fay Zonu
GA	: Güven aralığı
GFDRR	: The Global Facility for Disaster Reduction and Recovery
ICOMOS	: International Council on Monuments and Sites
IOM	: International Organization for Migration
KAFZ	: Kuzey Anadolu Fay Zonu
NASA	: National Aeronautics and Space Administration
OO	: Odds oranı
SBB	: T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
TMMOB	: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TOKİ	: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TSSB	: Travma Sonrası Stres Bozukluğu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UNOSAT	: The United Nations Satellite Centre
Vd.	: Ve diğerleri
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

1. GİRİŞ

Doğal afetler, yüzyıllar boyunca dünya oluşumunu şekillendirerek, yerleşim yerlerini ve yaşam alanlarını derinden etkileyen yıkıcı olaylar olmuştur (Chaudhary ve Piracha, 2021). Afetler, tarih boyunca toplumlar üzerinde ciddi can ve mal kayıplarına neden olmuş, yalnızca fiziksel yıkımla sınırlı kalmayıp bireylerin psikolojik, sosyal ve ekonomik yaşantılarını da sarsmıştır (Krichen vd., 2024; Jogia vd., 2014). Afetler arasında depremler, en yıkıcı ve etkili olanlardan biri olarak öne çıkmaktadır (Bartels ve VanRooyen, 2012). Son yıllarda yaşanan büyük depremler, hem insan hayatı hem de ekonomik yapı üzerinde ağır sonuçlar doğurmuştur (Chen vd., 2023).

EM-DAT verilerine göre 1994-2013 yılları arasında, depremler diğer afet türlerinden daha fazla can kaybına neden olmuş, yaklaşık 750.000 insan yaşamını yitirmiştir (CRED, 2015). 2000-2023 yılları arasında meydana gelen depremlerin yıllık ortalaması 1753 olarak kaydedilmiştir (Statistico, 2025). Yalnızca son 10 yılda, dünya genelinde 5 Mw ve üzeri büyüklükte toplam 20.407 deprem gerçekleşmiştir (VolcanoDiscovery, 2025). Küresel ölçekte değerlendirildiğinde, depremler her yıl yaklaşık 85 milyar dolarlık ekonomik zarara neden olmaktadır (UNDRR, 2025).

Depremler yalnızca anlık bir yıkıma yol açmakla kalmaz; fiziksel çevreyi tahrip ederek toplumsal düzenin bozulmasına neden olur ve bireyleri yaşadıkları yerleri terk etmeye zorlar (Huang vd., 2023). Bu zorunlu yer değişiklikleri, bireylerin yerle kurdukları bağları zayıflatmakta ve genel refah düzeylerini olumsuz etkilemektedir (Gail, 2014). Yer bağlılığı, bireylerin belirli bir yerle kurduğu duygusal ve psikolojik bağ ifade eder ve bu bağ, bireyin kimliğini ve toplumsal ilişkilerini şekillendirir (Altman ve Low, 1992; Relph, 1976).

Travmatik olaylar, özellikle de afetler, bireyin yaşadığı çevreye duyduğu aidiyet duygusunu ve toplumsal bağlarını derinden etkileyebilmektedir (Scannell ve Gifford, 2010). Araştırmalar, afet sonrasında yer bağlılığının zayıfladığını ve bu durumun bireylerin stresle başa çıkma mekanizmalarını olumsuz etkilediğini ortaya koymaktadır (Hidalgo ve Hernandez, 2001; Korpella, 2012). Öte yandan, yerle güçlü bağlara sahip bireylerin afet sonrası risklere karşı daha dirençli ve uyumlu davrandıkları görülmektedir (Qing vd., 2022).

Olumsuz duygulara rağmen, etkili başa çıkma stratejileri sayesinde bireylerin yerle olan bağlarını yeniden kurabildikleri de vurgulanmaktadır (Billig, 2006; Zheng vd., 2019). Nitekim geçmiş afet deneyimleri bu süreçte dair somut örnekler sunmaktadır.

Örneğin, 2010 Haiti depreminden sonra göç edenlerin %70'i yaşadıkları yerlere geri dönmüştür. Bu geri dönüşlerde yer bağlılığı, toplumsal ilişkiler ve geçici yaşam alanlarının yetersizlikleri belirleyici olmuştur (World Bank, 2010). Benzer şekilde, 2015 Nepal depreminden sonra yer değiştiren bireylerin yarısından fazlası 18 ay içinde eski yaşam alanlarına dönmüş; bu süreç, geleneksel yaşam biçimleri ve güçlü yer bağlılıklarıyla açıklanmıştır (International Organization for Migration, 2015).

Afetler insanların yaşadıkları bölgeye bağlılıklarını olumsuz etkilemektedir (Zheng vd., 2019). Afet nedenli yer değiştirme insanlarda endişe ve üzüntüye neden olmaktadır (Siver ve Grek-Martin, 2015). Özellikle çocuklarda ve gençlerde davranış bozukluklarına, hastalıklara, strese, öğrenme güçlüğüne, akademik başarısızlığa, sosyal ilişkilerde problemlere ve kültürel bozulmaya neden olabilir (Scannell et al., 2016). Sonuç olarak, afet sonrası yer bağlılığının yeniden inşası yalnızca fiziksel bir süreç değil; aynı zamanda toplumsal, kültürel ve psikolojik düzeyde bir yeniden yapılanmayı da içermektedir (Qian vd., 2025). Günümüzde afetlere verilen tepkilerde yer bağlılığına artan bir ilginin olduğu ve bu bağlılığın etkili bir başa çıkma stratejisi sunduğu görülmektedir (Shobkolaie vd., 2024; Swapan ve Sadeque, 2021). Özellikle afet riski taşıyan bölgelerde, yer bağlılığı hem kültürel mirasın korunmasına hem de maddi güvenliğin sağlanmasına önemli katkılar sunmaktadır (Misra vd., 2010).

Bu çalışma, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinin ardından Hatay'da yaşayan depremzedelerin yer bağlılığını etkileyen unsurları çok boyutlu bir bakış açısıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında; deprem deneyimi, afet hazırlığı, sürdürülebilirlik, sosyal destek düzeyi, güvensizlik duygusu, fahiş fiyat artışlarına verilen tepkiler, şehir memnuniyeti, öz yeterlilik, risk algısı, enkaz kaynaklı rahatsızlıklar ve demografik özellikler gibi çeşitli değişkenler ele alınmıştır.

Hatay'da depremi doğrudan deneyimleyen bireylerle yürütülen bu saha çalışması, yer bağlılığını etkileyen sosyal, ekonomik ve kültürel dinamikleri derinlemesine analiz etme imkânı sunmuştur. Elde edilen bulgular, afet sonrasında bireylerin yaşadıkları mekâna olan bağlılıklarının nasıl şekillendiğini ve bu bağlılığın çeşitli toplumsal faktörlerle nasıl ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Mevcut literatürde, afet sonrası yer bağlılığına dair çalışmaların sayıca sınırlı olması ve özellikle kültürel çeşitliliği yüksek, tarihsel kimliği güçlü kentlerde bu ilişkinin yeterince incelenmemiş olması önemli bir boşluk oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışma, afet sonrası dönemde yer bağlılığına etki eden faktörleri Hatay örneğinde ele alarak, bu boşluğu doldurmayı hedeflemektedir.

Araştırma, hem teorik hem de uygulamalı düzeyde katkılar sunmaktadır. Literatüre, afet-sonrası yer bağlılığı süreçlerine dair kültürel ve yerel bağlamda özgün veriler kazandırmasının yanı sıra, sahadan elde edilen bulguların yeniden yapılanma politikalarına, afet sonrası müdahale planlamalarına ve toplumsal iyileşme stratejilerine yön verecek nitelikte olması beklenmektedir.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

2.1. Yer Bağlılığı

Yer bağlılığı, bireylerin fiziksel ya da çevresel ortamlarıyla kurduğu duygusal bağları ifade etmektedir (Manzo ve Devine-Wright, 2013; Ujanga ve Zakariyab, 2014). Toplulukların doğup büyüdüğü yerlere yönelik duygusal bağlılık geliştirmeleri ve bu yerlerin yaşamlarındaki kritik rolleri, çevre psikolojisi alanında artan bir ilgiyle ele alınmaktadır (Hidalgo ve Hernandez, 2001). Hernández vd. (2007) göre ise, yer bağlılığı, bireylerin kalmayı tercih ettikleri, kendilerini güvende ve huzurlu hissettikleri alanlarla kurdukları duygusal bir ilişkidir.

Genel olarak yere duyulan aidiyetin; psikolojik, dini, sosyal, çevresel, ekonomik ve kültürel faktörlerle şekillendiği gözlemlenmektedir (Dwyer vd., 2019; Devine-Wright, 2009; Hashemnezhad vd., 2013; Mazumdar ve Mazumdar, 2004). Manzo ve Devine-Wright (2013), bu bağların bireyin kimlik algısını şekillendiren ve davranışlarını etkileyen güçlü bir yaşam boyutu olduğunu vurgular. Yerle kurulan duygusal bağların; köklenme ve aidiyet duygusu, yer oluşturma ve yerinden edilme, hareketlilik ve göç, gruplar arası çatışmalar, sivil katılım, sosyal konut politikaları, kentsel dönüşüm süreçleri, doğal kaynak yönetimi ve küresel iklim değişikliği gibi pek çok toplumsal ve çevresel meseleyle ilişkili olduğu belirtilmektedir (Manzo ve Perkins, 2006).

Toplumun yere olan bağlılığı, bireylerin yerel sorunlara duyarlılık göstermelerini sağlamakta ve yaşadıkları bölgenin refahına katkıda bulunmaktadır (Manzo ve Perkins, 2006). Bu bağ, özellikle afet durumlarında bireylerin göç etme ya da bulundukları yerde kalma yönündeki kararlarını etkileyen önemli bir belirleyici olarak öne çıkmaktadır (Brown vd., 2003). Yer bağlılığı yüksek bireyler, bulundukları bölgedeki riskleri küçümseyebilir; bu da ciddi tehditlerle karşılaşıldığında dahi yer değiştirme konusunda isteksizlik göstermelerine neden olabilir (Bonaiuto vd., 2016a). Bu tür duygusal bağlılık, aynı zamanda büyük çaplı afetlerde gerekli tahliye kararlarının ertelenmesine veya göz ardı edilmesine yol açabilmektedir (Qing vd., 2022). Chen (2020)'in çalışmasında da görüldüğü üzere, deprem riski taşıyan bölgelerde yaşayan ve bu riskleri yeterince ciddiye almayan bireylerin yer bağlılığı düzeyi yüksektir. Bu bulgu, afet risk algısı ile yer bağlılığı arasındaki karmaşık ilişkiyi gözler önüne sermektedir.

Afetlere karşı daha iyi hazırlanmak ve afet sonrası yeniden inşa çalışmalarını kolaylaştırmak için afet risk azaltma politikaları insanların yaşadıkları yer ile ilgili düşünce ve duygularını da içermelidir (Anacio vd., 2016). Afet sonrası yeniden yapılanma sürecinde toplumun yer bağlılığını etkileyen sosyal, ekonomik, kültürel ve çevresel faktörler de göz önünde bulundurulmalıdır (Alkan ve Özgen, 2025). Yer bağlılığını anlamak bireylerin, hane halklarının ve toplumların afetlere daha iyi hazırlanmasını ve afetlerden sonra daha hızlı toparlanmasını sağlar Afet riskinin yüksek olduğu bölgede yüksek yer bağlılığı olan kişiler daha fazla streslidir ve zarar azaltma çabaları daha azdır (Stancu vd., 2020). Yer bağlılığı insanların hükümet organizasyonlarına ve toplum kuruluşlarına güveni artırmaktadır ve yüksek yer bağlılığı olan kişilerin toplumsal memnuniyeti daha yüksektir (Ma vd., 2022). Yüksek yer bağlılığı insanların komşuluk ilişkilerini ve toplumsal işbirliğini artırmaktadır (Depari ve Lindell, 2023). Yer bağlılığı kişilerin yaşadıkları bölgedeki riskleri kabul etmelerine neden olmaktadır (Domingues vd., 2021) ve deprem riski yüksek bölgede yaşamaya devam etmelerine neden olmaktadır (Chen, 2020). Yer bağlılığı insanların toplum temelli afet yönetimi çalışmalarına katılımını teşvik etmektedir (Peng vd., 2020). Yer bağlılığı toplumsal faydayı, bireysel yaşam kalitesini, kişisel kimliği ve güven duygusunu artırır (Swapan ve Sadeque, 2021). Yer bağlılığı afet hazırlığını artırmaktadır (Xu vd., 2018). Blondin (2021) çevresel tehlikelerin yüksek olduğu bölgede yaşayan insanların yer bağlılığını kültürel, sosyoekonomik, ekolojik ve tarihsel değişkenlerin etkilediğini bulmuştur.

2.2. Yer bağlılığını Etkileyen Faktörler

Bu çalışmada yer bağlılığını etkileyen faktörler insanların afet riski olan bölgeden taşınma isteklerini (Zhou vd., 2021; Xue vd., 2022; Xu vd., 2017; Mızrak ve Turan; 2023; Özdemir ve Mızrak, 2023) ve yer bağlılığını (Zheng vd., 2019; Ortiz vd., 2023; Depari ve Lindell, 2023; Anacio vd., 2016; Peng vd., 2020; Clarke vd., 2018; Greer vd., 2020; Chen, 2020) araştıran bilimsel çalışmalara göre belirlenmiştir. Ayrıca, bu çalışmada temel alınarak sosyodemografik özellikler de kontrol değişkeni olarak eklenmiştir.

2.2.1. Deprem Deneyimi

Deprem gibi büyük ölçekli afetler, bireylerde uzun vadeli travmatik etkiler yaratabilmektedir (Karanci ve Rustemli, 1995; Holman vd., 2014). Bu tür deneyimler, afet sonrasında stres ve travma belirtilerinin ortaya çıkmasına neden olarak ruh sağlığını

olumsuz etkileyebilir (Kıyımış ve Fakıoğlu, 2024). Deprem yaşayan bireylerde travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) ve depresyon belirtilerinin yaygın olduğu belirtilmiştir (Başoğlu vd., 2004). Afet deneyimi, bireylerin güvenlik hissini zedeleyerek psikolojik uyum süreçlerini güçleştirebilir (Foa vd., 1995). Ayrıca, deprem yaşamış bireylerin gelecekte benzer bir afetin olasılığını daha yüksek algıladıkları da saptanmıştır (Cui ve Han, 2019).

Deprem sonrasında yaşanan kayıplar, yaralanmalar ve barınma sorunları bireylerin psikolojik iyilik halini olumsuz yönde etkileyebilir (Tomak vd., 2024; Beaglehole vd., 2023). Akraba veya arkadaş kaybı, ev ya da iş yeri kaybı gibi doğrudan zararlar, bireylerin travma tepkilerini artırabilmektedir (North ve Pfefferbaum, 2013). Bunun yanı sıra, yaşanan bölgeden başka bir şehre taşınmak ya da geçici olarak yer değiştirmek, sosyal bağları zayıflatabilir ve yer bağlılığı üzerinde olumsuz bir etki oluşturabilir (Yorulmaz ve Karadeniz, 2021).

Deprem sonrası enkaz görüntüleri ve fiziksel yıkım, bireylerde travmanın yeniden yaşanmasına neden olabilir (Harada vd., 2015). Enkaz altında kayıpların olması veya sürekli enkaz görsellerine maruz kalmak, bireylerde korku ve kaygıyı artırarak psikolojik iyileşme sürecini zorlaştırabilir (Silver vd., 2013; Özgölet ve Utkucu, 2021). Bu durum, afet sonrası psikolojik iyilik halini olumsuz etkileyebilir ve bireylerin bölgeyle olan bağlarını zayıflatabilir (Uscer-Pines, 2009). Enkaz kaldırma süreçleri, kayıpların sürekli hatırlatılması nedeniyle ek bir travma kaynağı olabilir (Mavroulis vd., 2023).

Bu etkilerin azaltılmasında toplum temelli destek programları ve psikolojik müdahaleler önemli bir rol oynamaktadır. Sonuç olarak, deprem deneyimi, bireylerin yer bağlılığı üzerinde hem güçlendirici hem de zayıflatıcı etkilere sahip olabilir. Yaralanma, kayıp, maddi zarar, psikolojik etkilenme, yer değiştirme ve enkaz rahatsızlığı gibi faktörler bu süreci doğrudan şekillendirmektedir.

2.2.2. Deprem Hazırlığı

Bireylerin yaşadıkları bölgeye duydukları bağlılık, afetlere hazırlık ve müdahale stratejileri üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir (Mishra vd., 2010). Yerine bağlı hisseden bireyler, yaşadıkları alanı koruma motivasyonu ile afetlere karşı daha bilinçli ve hazırlıklı olma eğilimindedir. Bu kapsamda afet çantası ve eylem planı hazırlamak, afet eğitimi almak gibi davranışlar, bireylerin afetlere karşı psikolojik olarak hazır hale gelmesini sağlamaktadır (Atalay, 2024). Psikolojik hazırlığın ise, afet anında daha etkili

ve kontrollü tepkiler verilmesine katkı sunduğu ortaya konmuştur (Lamjiry ve Gifford, 2022).

Toplumsal düzeyde afet hazırlığı ise, bireylerin bilgi, tutum ve davranışlarıyla şekillenir (Kapucu, 2008). Bireylerin deprem hazırlık davranışları, çoğu zaman önceki afet deneyimlerinden etkilenmekte; geçmişte yaşanan olumsuz tecrübeler, gelecekteki afetlere karşı hazırlıklı olma eğilimini güçlendirebilmektedir (Mulilis ve Duval, 1995). Bu noktada eğitim düzeyi ve afet farkındalık programlarına katılım, bireylerin hazırlıklı olma durumunu anlamlı biçimde artıran faktörler arasında yer almaktadır (Karanci vd., 2005).

Deprem hazırlığı, bireylerin yaşadıkları yerlerdeki riskleri algılamalarıyla başlayan ve bu risklere karşı koruyucu davranışlar geliştirmelerini içeren bir süreçtir (Bandura, 1997; Lindell ve Whitney, 2000). Hazırlıklı olmak, bireylerin afet anında ve sonrasında etkili kararlar alabilme kapasitesini artırmakta; kriz durumlarında daha organize ve bilinçli hareket etmelerini sağlamaktadır (Lindell ve Perry, 2012). Aynı zamanda bireylerin depremlere karşı hazırlıklı olmaları, yaşadıkları yerle kurdukları bağları da şekillendirebilmekte; insanlar, değer verdikleri yerleri korumak adına daha fazla hazırlık yapma eğilimi gösterebilmektedir (Paton, 2003; Scannell ve Gifford, 2013).

Toplum düzeyinde değerlendirildiğinde, bireylerin risk algısının yüksek olması, deprem hazırlık davranışlarını artırıcı bir etki yaratabilmektedir (Armaş, 2006). Nitekim tehdidin ciddiyeti algılandıkça, hazırlık yapma olasılığı da artmaktadır (Mullis ve Lippa, 1990). Yer bağlılığı, bu süreçte hem koruyucu bir etken hem de engelleyici bir unsur olarak ikili bir rol üstlenmektedir. Haney (2018), yer bağlılığının afet sonrası hazırlık planlarını etkilediğini ve bu bağlılığın, bireylerin yaşadıkları yerden ayrılma olasılıklarını azalttığını ortaya koymuştur. Yer bağlılığı, bireyleri topluluklarını korumak için daha fazla pratik önlem almaya teşvik edebilir ve bu da genel toplumsal dayanıklılığı artırabilir (Wang vd., 2021). Ancak, yer bağlılığının afet şiddetiyle birlikte karmaşık bir hâl alabileceği ve tahliye kararlarını geciktirebileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

2.2.3. Sürdürülebilirlik

Algılanan tehditler, iyimserlik, vatanseverlik ve hükümet kurumlarına duyulan güven gibi unsurlar, ulusal dayanıklılığın temel bileşenleri olarak öne çıkmaktadır. Bu faktörler, vatandaşların kriz anlarında nasıl bir arada durduklarını ve nasıl tepki verdiklerini anlamak açısından kritik öneme sahiptir (Canetti vd., 2014). Roza ve

arkadaşları (2023), ulusal dayanıklılığı güçlendirmede birey eğitiminin rolüne dikkat çekerek, güçlü bir ulusal kimlik ve yurttaşlık sorumluluğunun bir toplumun zorluklarla yüzleşme kapasitesini artırabileceğini savunmaktadır. Ayrıca, ulusal güvenlik ve savunmanın dayanıklılığın ayrılmaz bir parçası olduğu, çünkü güvenli bir ortamın ekonomik ve sosyal sistemlerin etkili işlemlerini sağladığı vurgulanmaktadır (Mardhani vd., 2020).

Sosyal dayanıklılık ise, bireylerin ve toplulukların zorluklarla başa çıkabilme yeteneklerini artırma çabalarını ifade etmektedir (Cacioppo vd., 2011). Kimhi'nin (2016) çalışmasında travma sonrası iyileşmenin en iyi yordayıcısının ulusal dayanıklılık olduğu belirtilmiştir. Ulusal dayanıklılık, bireysel tepkilerin ötesine geçerek, toplumun ortak deneyimlediği ve paylaştığı bir kavrama dönüşmektedir (Bean, 2018).

Toplumun sürdürülebilirliğe yönelik katılımı ise yerle olan duygusal bağlarıyla doğrudan ilişkilidir (Lewicka, 2011). Yer bağlılığı, sürdürülebilirlik açısından güçlü bir motivasyon kaynağıdır; zira bireyler, duygusal olarak bağlandıkları çevreleri koruma eğilimindedir (Manzo ve Perkins, 2006). Bunun yanında, bireylerin ait oldukları yerin kültürel ve tarihsel önemi de yer bağlılığını güçlendiren önemli etkenlerdendir (Manzo ve Perkins, 2006). Sürdürülebilirlik uygulamaları, bireylerin yaşadıkları yere olan bağlılıkları arttıkça, yerel çevreye duyulan sorumluluk bilincinin de yükselmesine katkı sağlamaktadır (Devine-Wright, 2013).

2.2.4. Sosyal Destek

Sosyal destek, bireylerin afet gibi travmatik olaylarla başa çıkma süreçlerinde önemli bir koruyucu faktör olarak öne çıkmaktadır (Aksoy ve Kabasakal, 2023). Yapılan araştırmalar, sosyal destek alan bireylerin kaygı düzeylerinin daha düşük olduğunu ve ruhsal olarak daha dirençli bir tutum sergilediklerini ortaya koymaktadır (Demirliçakmak ve Sarı, 2022). Bu durum, sosyal destek sistemlerinin afet sonrası iyileşme üzerindeki olumlu etkisini açıkça göstermektedir.

Afet sonrası sağlanan sosyal destek, yalnızca bireylerin yaşadığı travmanın etkilerini azaltmakla kalmaz, aynı zamanda iyileşme süreçlerini de hızlandırır (Fulton vd., 2020; Reifels vd., 2013). Ayrıca, afet sonrası sosyal destek, toplumsal dayanışmayı artırarak bireylerin kendilerini daha az yalnız hissetmelerine yardımcı olur (Fulton et al., 2020; Dückers et al., 2015).

Deprem sonrası sosyal desteğin, psikolojik iyilik hâli ve güvensizlik duygusu üzerinde belirleyici bir rol oynadığını göstermektedir (Hu vd., 2022). Araştırmalar,

sosyal bağların güçlendirilmesinin, bireylerin ruhsal iyilik halleri üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir (Orui vd., 2017; Reifels vd, 2013). Sosyal destek sağlama döneminde gelişen sosyal kimliklerin, topluluk üyelerinin birlikte hareket etme ve sorunları kolektif olarak çözme yeteneklerini arttırmaktadır (Ntontis vd., 2020).

Sosyal destek, bireylerin psikolojik sağlıklarını korumada ve iyileştirmede kritik bir rol oynar ve bireylerin gruplar içerisinde aidiyet hissetmelerini sağlar (Huang vd., 2016). Yaşlılar üzerinde yapılan bir araştırmada, yer değiştirmenin sosyal destek üzerinde olumsuz etki bıraktığı bulunmuştur (Wu vd., 2016). Japonya'daki tayfun sonrası süreçte, toplumun yer bağlılığı yeniden şekillenmiş; bu dönüşüm, aidiyet duygusunu güçlendirerek sosyal sermayeyi artırmış ve toplumsal iyileşme sürecine katkı sağlamıştır (Nagarkatti vd., 2023). Bu durum, felaket sonrası bireylerin ve toplulukların yaşadıkları yerlerde yeni anlamlar bulduğu "zorluktan sonra güçlenme" kavramını ortaya çıkarmaktadır (Qian vd., 2021).

Yer bağlılığı, sadece fiziksel değil, güçlü sosyal bağları olan arkadaş çevresi, akrabalık bağları gibi güçlü sosyal destek ağına sahip bireyleri de etkilemektedir (Hidalgo ve Hernandez, 2001). Afet sonrasında sağlanan resmi ve gayri resmi sosyal destekler, bireylerin yaşadıkları yerle olan bağlarını güçlendirmektedir (Chamlee-Wright ve Storr, 2009). Toplumdan alınan sosyal destek, bireylerin yerle olan aidiyet hissini güçlendirmektedir (Nakagawa ve Shaw, 2004). Resmi kurumlar tarafından yapılan yardımlar, toplumun güvenini arttırarak, bireyleri yerinde kalmaya teşvik etmektedir (Aldrich, 2012). Afet sonrası sosyal desteğin sürekliliği, sosyal bağların ve yer bağlarını desteklemektedir (Mancini ve Bowen, 2009).

Afet sonrasında zorunlu yer değiştirme sırasında ailelerin ayrılması ve topluluk bağlarının kopması, sosyal destek sistemlerini zayıflatarak yer bağlılığını olumsuz etkileyen önemli sorunlar arasında yer almaktadır (Asfaw vd., 2019). Okulların afet durumlarında sosyal destek ve yer bağlılığını güçlendiren anlamlı ortamlar olarak işlev gördüğünü, bu işlevlerin çocukların psikososyal iyilik halleri ve toplumsal dayanıklılıkları üzerinde önemli etkiler yarattığını ortaya koymaktadır (Pacheco vd., 2022). Yerel sosyal hizmet kuruluşlarının, sürekli ihtiyaçlar karşısında yetersiz kaldığı ve bu durumun uzun vadeli psikososyal iyileşmeyi olumsuz etkilediği belirtilmektedir (Fulton vd., 2020; Dückers vd., 2015). Çin'de yapılan çalışmada resmi sosyal destek, halkın yerel hükümete duyduğu güven, risk algısı ve hazırlık davranışlarını olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir (Han vd., 2021).

2.2.5. Deprem Sonrası Güvensizlik

Terapötik topluluk teorisi, afetlerin bireyler arası ilişkileri güçlendirerek ve toplum içinde dayanışmayı artırarak dolaylı yoldan suç oranlarını düşürebileceğini öne sürmektedir; böylece, toplumsal krizler, insanlar arasında olumlu bir değişim yaratma potansiyeline sahip olabilir (Fritz, 1996). Şili depremi sonrası en çok etkilenen bölgelerde ciddi yağma olayları yaşanmış ve hükümet, bu bölgelerde sokağa çıkma yasağı uygulamıştır (Hombrados, 2020). Deprem maruziyeti yüksek bireylerin suç işleme oranının, maruziyeti az olanlara göre daha az olduğu bulunmuştur (Calo-Blanco vd., 2017).

Afet sonucu artan sosyal düzensizlik, suç oranlarında artışa ve bireylerin güvenlik algısında düşüşe sebep olmaktadır (Peek ve Sutton, 2003). Afet sonrasında yaşanan güvenlik sorunları, bireylerin yerle olan ilişkisini tetikleyebilmektedir (Riad ve Norris, 1996). Toplumsal güvenliğin sağlanamadığı durumlarda, bireylerin yaşadıkları yerle olan bağları etkilenmektedir, bu durum afet sonrası göçlere sebep olmaktadır (Norris vd., 2008). Yerleşim alanlarında güvenlik sorunlarının artması, yer bağlılığını tehdit eden önemli bir faktördür (Chamlee-Wright ve Storr, 2009).

Hurricane Hugo sonrası gözlemlenen geniş çaplı yağma, afetlerin etkileriyle birlikte sosyal ve ekonomik koşulların da önemli rol oynadığını göstermiştir (Quarantelli, 1994). Orta ve büyük ölçekli doğal afetlerin mülkiyet suçlarında artışa yol açtığı ve suç oranlarının yükselmesinin afetlerin yerel etkileriyle doğrudan bağlantılı olduğu ifade edilmektedir (Roy, 2021). Brisbane'de yapılan bir inceleme, hem sel öncesi hem de sel sonrası dönemdeki suç oranlarının değerlendirilmesi sonucunda, sel sonrası mülkiyet suçlarında önemli artışlar tespit etmiştir (Zahnnow vd., 2017).

Haiti'deki deprem sonrası dönemde ise toplumsal düzenin bozulması ile cinsel saldırı oranlarının yükseldiği, insani yardım ve güvenlik sistemlerinin yetersizliği nedeniyle fiziksel saldırıların da arttığı görülmüştür bu durum, gıda güvensizliğinin hırsızlık gibi suçları tetiklediğini göstermektedir (Kolbe, 2010). Hugo Kasırgası ve Loma Prieta Depremi sonrasında çocuk istismarı sayılarında bir artış gözlemlenmiştir (Curtis, 2010).

Katrina Kasırgası'nın ardından Orleans Parish bölgesinde yapılan bir çalışma, kasırgadan en çok etkilenen bölgelerde bazı suç türlerinin oranlarının sabit kaldığını göstermesine rağmen, özellikle cinayet ve ağırlaştırılmış saldırıların artış gösterdiğini ortaya koymaktadır (Leitner, 2011). Ayrıca, Hugo kasırgasından sonra yapılan bir araştırma, kasırganın ilk üç gününde hırsızlık olaylarının aşırı derecede arttığını

göstermiştir (LeBeau, 2002). Benzer şekilde, Katrina kasırgası sonrası konut hırsızlıklarının artış gösterdiği de gözlemlenmiştir (Frailing, 2021).

2.2.6. Deprem Sonrası Fahiş Fiyat Artışı

Toplumlar büyük ölçekli afetler sonucunda, ciddi yıkımlar ve hasarlar yaşarlar (Hallegate ve Przulski, 2016). Bu hasarlar doğrultusunda önemli ekonomik kayıplar oluşabilmektedir (Markhvida ve Baker, 2023). Büyük ölçekli afetler sonucunda oluşan tedarik zinciri kesintileri ve kaynak kıtlıkları, özellikle temel ihtiyaç hizmetleri için fiyatların yükselmesine yol açtığı gözlemlenmiştir (Kajitani vd., 2013).

Afetler, piyasa dinamiklerini bozarak ihtiyaç malzemelerinin arzının talebi karşılayamaz hale gelmesine ve bazı satıcıların etik dışı fiyat artışlarıyla kâr elde etmeye çalışmasına yol açar (Helveston, 2024). Afetlerin ardından, mevcut envanterlerin tükenmesi veya ürünlerin afet bölgesine ulaşmasındaki güçlükler nedeniyle, temel ihtiyaç maddelerinin kıtlığı, satıcıların 'fiyat kazıklaması' uygulamalarına yönelme endişesini doğurmaktadır (Noy, 2018). Afetler sonucu piyasa dengesini bozulması, fiyatların yükselmesi ile afetzedelerin yaşamını zorlaştırmaktadır (Olshansky vd., 2005). Piyasa oluşan bu istikrarsızlık, özellikle gıda, su ve barınma gibi temel hizmetlerin fiyatlarında fahiş artışlara sebep olmaktadır (Tierney, 2006). Bu süreçteki barınma talebinin artışı, kira ve gayrimenkul fiyatlarının artışına ve buda düşük gelirli grupların barınma krizi yaşamalarına sebep olmaktadır (Green vd., 2011). Bu krizler düşük gelirli bireyler için yer değiştirme kararları aldırabilmektedir (Andersson vd., 2007). Afet sonrasında artan fiyatlar, ekonomik baskı yaratarak bireyleri göç etmeye zorlayabilmektedir bu durum, özellikle gelir seviyesi düşük bireylerde yer bağlılığını etkileyebilmektedir (Costa vd., 2022).

Jacksonville.com (2009) haberlerine göre Ike kasırgası sonrasında, yakıt fiyatlarının rekor artışı ile fahiş fiyat fiyatlandırmalar gözlemlenmiştir. Benzer şekilde Harvey kasırgasının ardından da benzin istasyonlarında fahiş fiyatlandırmalar yaşanmıştır (Texas Attorney General's Office, 2018). Afetler sonucunda, fiyat fahişliği yaşandığında, tüketiciler kesin bir kıtlık sinyali alır ve bu da stoklama isteğini artırır; bu durum, yüksek fiyatların daha fazla stok yapma teşvikini güçlendirdiği bir döngü yaratır (Noy, 2018).

Mianzhu şehrindeki Wenchuan depremi sonrası yapılan çalışmada, kaynak kıtlığı ve artan yapı malzemeleri maliyetlerinin felaket sonrası yeniden inşayı yavaşlattığı gözlemlenmiştir (Chang vd., 2012). Endonezya'nın Açe ve Nias kentlerinde meydana gelen deprem sonrasında, artan inşaat faaliyetleri ve malzemelerin ithalat gereksinimi,

inşaat malzemeleri maliyetinde benzeri görülmemiş bir artışa yol açmış olup, bu durum sektör içinde rekabeti baltalayan fiyat anlaşmalarıyla daha da kötüleştirmiştir (Steinberg, 2007). Afetler sonrası temel ihtiyaçların fiyatlarının makul olmayan derecede yüksek artış göstermesi, mağdurların durumunu daha da kötüleştirirken, satıcıların bu çaresiz durumdan faydalanmaya çalışması da sıkça karşılaşılan bir durum olduğu gözlemlenmiştir (Phua, 2008).

2.2.7. Şehirden Memnuniyet

Depremler sonucunda oluşan hasarlar, can kayıpları, temel ihtiyaç ve hizmetleri zorlaştırmaktadır (Green ve Miles, 2011). Afetlerin etkileri, gıda, sağlık, barınma, su, yaşam hakları gibi bazı hakları tahrip edebilmektedir, bu gibi etkiler afetlerin sosyal ve ekonomik etkileri olduğunu göstermektedir (Green ve Miles, 2011; Lewis vd., 2013). Bu temel hakların korunması, insan haklarının en temel maddelerindendir (NESRI, 2010). Bu etkiler afetzedelerin sosyal ve ekonomik memnuniyetini olumsuz yönde etkilemektedir (Liang, 2015).

Toplumun afet sonrasında, kaynaklara erişiminin veya afet sonrası refahı arttırmanın toplumsal memnuniyetin yükselmesine etki edebilmektedir (Gim ve Shin, 2022). Afet sonrasında sosyal bağlantılarında, bireylerin yaşam memnuniyeti üzerinde olumlu etkileri olduğu gözlemlenmiştir (Okuyama ve Inaba, 2017). Doğal tehlikelerin yoğun olarak yaşandığı bölgelerde yapılan bir çalışmada, konut ve çevre memnuniyetinin yüksek olmasının, bireylerin taşınma isteğini azalttığını ortaya koymaktadır (Swapan ve Sadeque, 2021).

Mekâna bağlılık ve kaynak kısıtlamaları, memnuniyetsiz bireylerin riskli bölgelerde kalmalarına yol açmaktadır; bu durum, bireylerin memnuniyet seviyeleri ile çevresel ve sosyal koşullar arasındaki ilişkiyi anlamak için önemli bir çerçeve sunmaktadır (Adams-Hutcheson, 2014). Güçlü bir yer bağlılığının, bireyleri felaket risklerine rağmen köken yerlerinde kalmaya ve orada uyum sağlamaya teşvik ettiği varsayımlarına dayanmaktadır (Blondin, 2021). Afet riskinin yüksek olduğu bölgelerde, mevcut gelişmiş olanak ve fırsatlar kişilerin memnuniyetlerini arttırarak şehirde kalmalarına teşvik edebilmektedir (Özdemir ve Mızrak, 2023). Bireylerin yaşadıkları çevreden fiziksel anlamda memnun olmalarıda yer bağlılığını arttıran önemli bir faktördür (Bonaiuto vd., 1999). Afet sonrası süreçte yaşam kalitesinin düşmesi, altyapı hizmetlerinin yetersizliği şehirden memnuniyet seviyesini olumsuz etkileyerek yer bağlılığını zayıflatabilmektedir (Cutter vd., 2008).

2.2.8. Öz Yeterlilik

Öz yeterlilik, bireylerin potansiyel afetlerden kendilerini koruma konusundaki güvenlerini artırarak, hazırlık faaliyetlerini teşvik eder. Ayrıca, öz yeterliliğin, yer bağlılığı ile afet hazırlığı arasında aracılık rolü oynaması, bu iki kavramın etkileşiminin önemini ortaya koymaktadır (Wang vd., 2021). Öz yeterlilik, bireylerin kendi yeteneklerine ve kaynaklarına olan inançlarıdır ve bu inanç, afet hazırlığı ile öz değerlendirmeli sağlık arasındaki ilişkiyi önemli ölçüde aracılık eder (Adams vd., 2019). Yüksek öz yeterliliğe sahip bireylerde, felaketin doğurduğu zorluklara karşı yüksek özgüven sağlayarak başa çıkmaları kolaylaşabilmektedir (Peng vd., 2020).

Öz yeterlilik afet sonrası bireylerin iyileşme dönemindeki davranışlarını etkileyen önemli faktörlerden birisidir (Bandura, 1997). Öte yandan, bireyin afetle mücadelede kendini daha yetkin hissetmesini sağlayarak yaşadıkları yerle olan ilişkisini etkileyebilmektedir (Bandura, 1997; Paton vd., 2000). Aynı zamanda, bireylerin çevresel zorluklara karşı başarılı olabileceğine olan inancıdır ve bu inanç bireylerin yer bağlılığını olumlu yönde etkilemektedir (Manzo ve Prekins, 2006).

Bir bireyin sele hazırlık konusunda, öz yeterliliği yüksek ise, yeterli kapasiteye sahip olduğuna inanmaktadırlar ve önleyici tedbirler alarak yüksek hazırlık niyetini artırdığı tespit edilmiştir (Samaddar vd., 2014). Öz yeterliliğin güçlenmesi, bireylerin afet sonrası psikolojik durumlarını iyileştirebileceğini göstermektedir (Guerra vd., 2014). Öte yandan, bireylerin afetlere karşı tutumlarını ve davranışlarını önemli ölçüde etkileyen bir faktördür ve bu durum, hem kişisel hem de toplumsal düzeyde dayanıklılığı artırma potansiyeline sahiptir (Mızrak ve Turan, 2023). Yüksek öz yeterlik inancına sahip bireyler, travma sonrası iyileşme sürecinde daha etkili ve aktif bir rol alabilirler (Luszczynska vd., 2009). Aynı zamanda, bireylerin sel gibi afetlere karşı alacakları önleyici davranışları sergilemeye teşvik eden önemli bir motivasyon kaynağıdır (Seebauer, 2020).

2.2.9. Risk Algısı

Yüksek yer bağlılığı, algılanan riskin daha az etkili olmasına neden olarak, insanların önleyici davranışlar sergileme niyetini azaltabilmektedir (Dominicis vd., 2015). Yer bağlılığı, bireylerin yüksek olasılıklı risklere karşı daha duyarlı hale gelmesine yardımcı olurken, düşük olasılıklı riskleri algılama düzeyini azaltabilmektedir (Bernardo, 2013). Güçlü yer bağlılığının, deprem gibi riskler karşısındaki algıları etkileyebileceğini, ancak aynı zamanda bu risklere rağmen yer değiştirme isteğini azaltabileceğini vurgulamaktadır. Bu durum, bireylerin çevresel

risklerle başa çıkma stratejileri ve davranışları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Jansen, 2020). Güçlü yer bağlılığına sahip bireylerin, risklere rağmen tanıdık ortamlarda kalmayı tercih ettiği gözlemlenmiştir bu durum, yer bağlılığının, insanların riskle başa çıkma davranışlarını nasıl etkileyebileceğini ortaya koymaktadır (Chen vd., 2022).

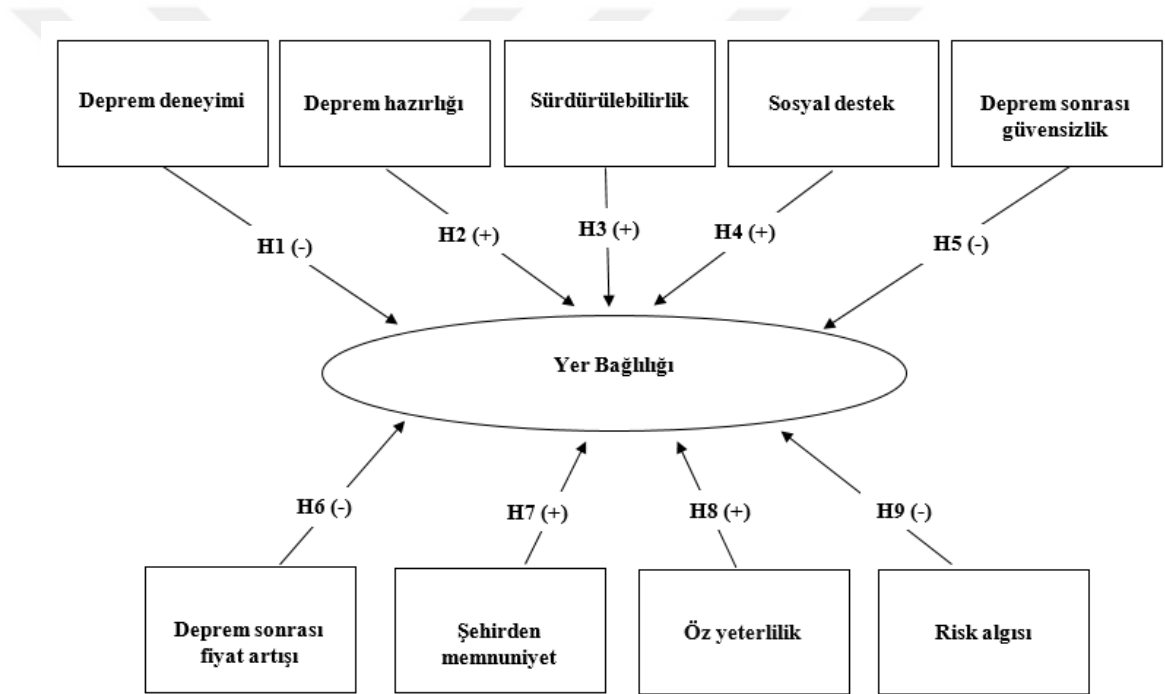
Depremi gerçekte olmasına dair algı ve bu algının yaratacağı korku, bireylerin tepkilerini belirlemektedir, yüksek risk algısı, bazen hazırlık davranışlarını tetiklese de, bazen de bireyleri o yerden koparabilmektedir (Slovic, 1987; Wachinger vd., 2013). Bireylerin bir depremin tekrar meydana gelme olasılığına dair inançları arttıkça, korkuya dair risk algıları da yükselmektedir (Lechowska, 2018). Yüksek risk algısına sahip bireylerin yer bağlılıkları zayıflayabilir; çünkü tehlikeli kabul ettikleri bir ortamda kalmak, duygusal ve fiziksel güvenlik ihtiyaçlarıyla çelişebilmektedir (Bonaiuto vd., 2016b).

Yu vd., 2019'a göre, risk algısının, bireylerin çevresel davranışlarını etkileyen önemli bir faktör olduğu, sosyal normlar ve yer bağlılığının bu algıyı şekillendirdiği belirtilmektedir. Faro Beach sakinleri, çevrelerini tanıdıkları ve oraya ait hissettikleri için, riskleri çevrelerinin bir parçası olarak görme eğilimindedirler bu durum, risk algısının zayıflamasına yol açabilir (Domingues vd., 2021). Yüksek risk algısına sahip bireylerin, kişisel hazırlık yapma isteği konusunda farklı motivasyonlara sahip olabileceği, bu nedenle risk yönetimi ve iletişim stratejilerinin bu dinamikleri dikkate alması gerektiği ortaya konulmaktadır (Wachinger, 2012).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Araştırma Deseni

Bu çalışma, bireylerin yer bağlılığı düzeyleri ile bu bağlılığı etkileyen faktörler arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlayan nicel araştırma yöntemlerinden, ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir. İlişkisel tarama modeli, değişkenler arasındaki ilişki düzeyini belirlemeye yönelik bir yaklaşımdır (Büyüköztürk vd., 2024). Bu doğrultuda çalışmada belirlenen değişkenler arasındaki korelasyon düzeyleri analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında aşağıdaki 9 hipotez test edilecektir.

Şekil 1. Araştırma modeli

H1: Deprem deneyimi ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve negatif ilişki olacaktır.

H2: Deprem hazırlığı ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki olacaktır.

H3: Sürdürülebilirlik ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki olacaktır.

H4: Deprem sonrası alınan sosyal destek (gayri resmi ve resmi) ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki olacaktır.

H5: Deprem sonrası güvensizlik ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve negatif ilişki olacaktır.

H6: Deprem sonrasında yaşanan fahiş fiyat artışlarının, yer bağlılığı ile arasında anlamlı ve negatif ilişkisi olacaktır.

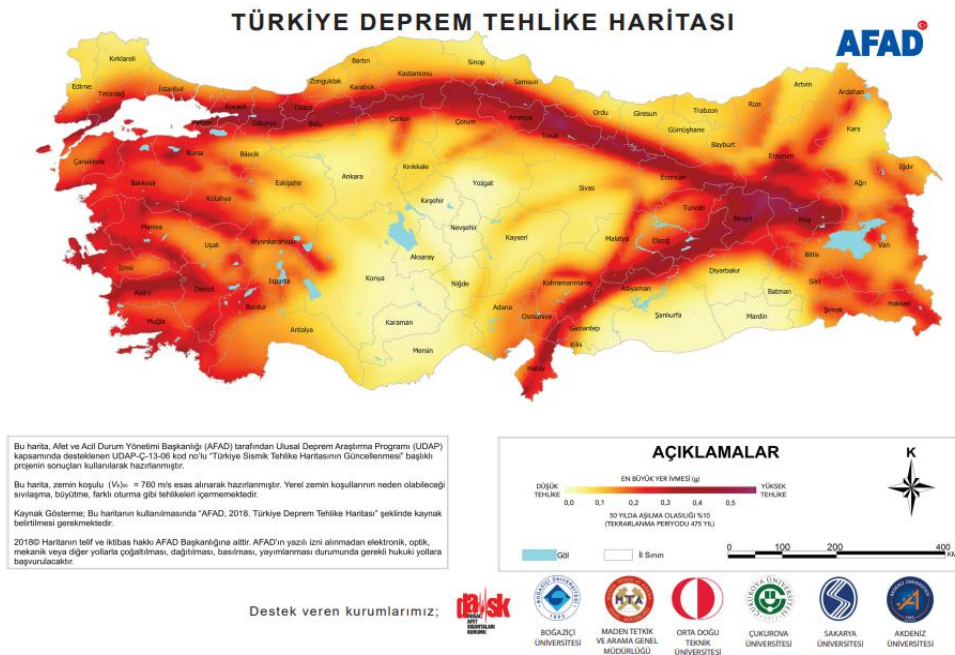
H7: Şehirden duyulan memnuniyet ile yer bağlılığı isteği arasında anlamlı ve poitif ilişki olacaktır.

H8: Öz yeterlilik ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki olacaktır.

H9: Risk algısının iki boyutu (korku ve olasılık) yer bağlılığı ile anlamlı ve negatif ilişkili olacaktır.

3.2. Çalışma Alanı

Türkiye, dünyanın en aktif deprem bölgelerinden biri olan Akdeniz ve Kuzey Anadolu Fayı gibi önemli fay hatları üzerinde bulunmaktadır bu nedenle, ülkede sıklıkla çeşitli büyüklüklerde, depremler meydana gelmektedir (Bozkurt, 2001). 1912'den 2023'e kadar Türkiye'de meydana gelen en büyük deprem 1939 yılında, Erzincan'da meydana gelen 7.9 Mw'lık depremdir ve 33 bin kişi hayatını kaybetmiştir (Haçın, 2014). İkinci büyük deprem ise 7.8 Mw'de Marmara Depremi'dir yaklaşık 17 bin kişi vefat etmiştir (Hacettepe University, 2023).

Şekil 2. Türkiye deprem tehlike haritası (AFAD, 2018).

Doğu Anadolu Fay Zonu (DAFZ), Arap Plakası'nın kuzeydoğu yönünde, Anadolu Bloğu'nun ise batı yönünde hareket ettiği bölgede bulunan sol yönlü atımlı bir fay sistemidir (Demirtaş ve Erkmen, 2019). Yaklaşık 580 km uzunluğundaki bu fay sistemi, Bingöl-Karlıova bölgesinde Kuzey Anadolu Fay Zonu (KAFZ) ile ve Hatay-Antakya bölgesinde Ölü Deniz Fayı ile birleşir (Vapur vd., 2023). Antakya şehri, jeomorfolojik olarak Asi Nehri'nin doğusunda konumlanmıştır, Habibineccar Dağı'nın yamacında yer

almaktadır, şehir zamanla alüvyal vadi tabanları ve Asi Nehri'nin farklı yüksekliklerde oluşturduğu seki seviyeleri üzerine doğru genişlemiştir (Demir, 2008). Bu durum, Antakya'nın zemin özellikleri ve jeomorfolojik yapısı nedeniyle deprem riski altında olduğunu belirtmektedir (Özşahin, 2010). Tarihte Antakya merkezli birçok deprem yaşanmıştır ve şiddeti ≥ 8 toplamda, 27 tane deprem meydana gelmiştir (BDTİM, 2017a; BDTİM, 2017b). Antakya da yaşanan depremler sonucunda, Oğuz Destanı'nda Türklerin Antakya'ya “Batak (Batık) Şehir” olarak adlandırdıkları yazılmıştır (Togan, 1982).

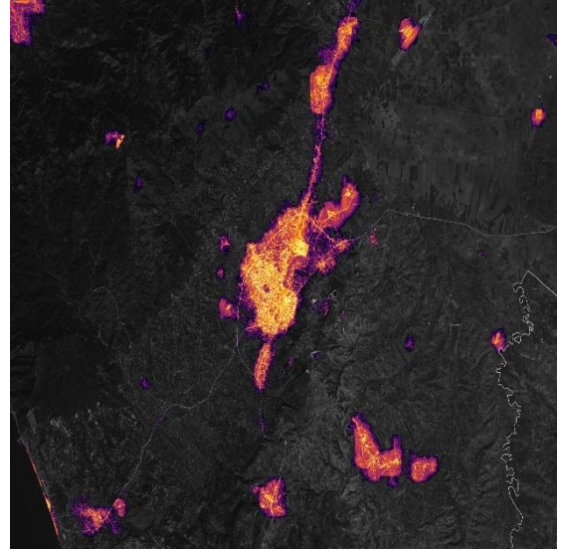
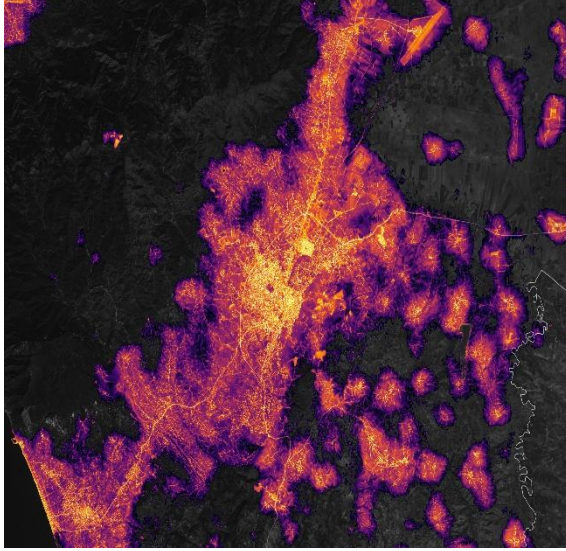
Şekil 3. Hatay deprem tehlike haritası (AFAD, 2021).

Yaklaşık 14 milyona yakın nüfusu olan 11 ilde (Kahramanmaraş, Hatay, Gaziantep, Adıyaman, Malatya, Kilis, Şanlıurfa, Adana, Osmaniye, Diyarbakır, Elazığ) ciddi yıkım ve can kaybı yaşanmıştır (SBB, 2023). 17.07.2024’de güncellenen EM-DAT verilerine göre 6 Şubat 2023’te yaşanan depremde toplamda 11 il yıkıcı düzeyde etkilenmiş olup, toplam 53000 kişi hayatını kaybetmiş, 107000 kişi yaralanmıştır ve

16107000 kişi etkilenmiştir (CRED, 2025). Bölgede yapılan hasar tespit çalışmaları sonucu, toplamda 2.273.551 acil yıkılacak, yıkık, ağır hasarlı, orta hasarlı ve az hasarlı konut bulunmaktadır ve bu konut hasarları toplamda, 54,7 milyar dolardır (SBB, 2023).

6 şubat 2023 Depremleri, Türkiye tarihinde yaşanan en büyük ve yıkıcı depremlerdir bu depremler, Türkiye'nin mekansal planlama ve afet yönetimi stratejilerinin yeniden yapılandırılması gerektiğini ortaya koymuştur (Gözükızıl ve Tezcan, 2023). Depremler sonucunda 11 ilde toplamda, 528.146 kişi tahliye edilmiştir bunun yanı sıra bu illerde kalanlar için toplamda, 335.382 çadır ve 130 noktada konteyner kentler kurulmuş olup yeterli olamamıştır (Yılmaz, 2023). Depremlerin lke ekonomisine toplamda yaklaşık 70 milyar dolarlık bir maliyetinin olacağı ngrlmştir (şen, 2023). 6 şubat Kahramanmaraş merkezli depremler, Türkiye ekonomisi üzerinde ciddi makroekonomik etkiler yaratmış olup, kamu harcamalarında artışa, bütçe dengesinde bozulmaya ve büyüme dinamiklerinde yavaşlamaya sebep olmuştur (Sabırsız ve şöhret, 2024).

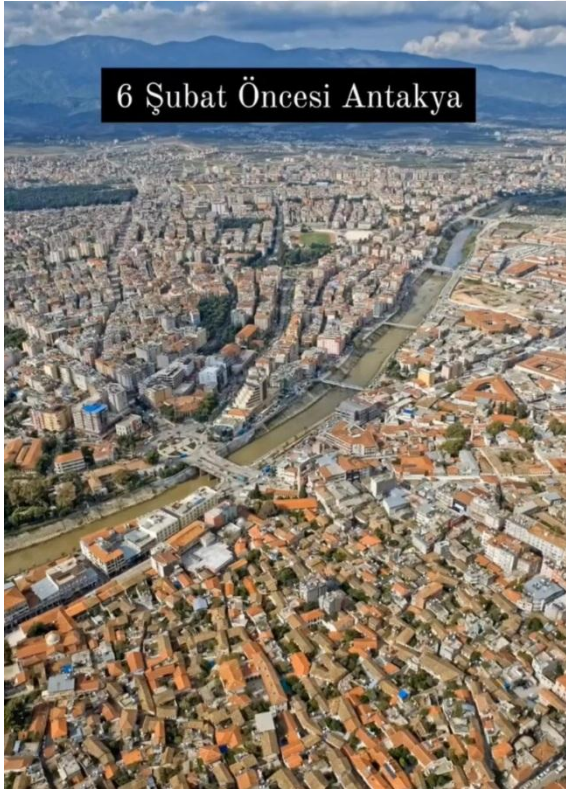
6 şubat 2023 yılında yaşanan depremlerin merkez ss Kahramanmaraş ilçeleri olmasına rağımen en büyük yıkım Hatay ilinde olmuştur (Mistikglu, 2024; Yuzbaşı, 2024). 11 ilde ağır hasar ve yıkık olan konut sayısı 36.932 iken, Hatay ilinde toplamda 13.883 ağır hasarlı ve yıkık bina oluşmuştur (TMMOB, 2023). Depremler sonucunda Hatay'da alt yapı sistemleri büyük zarar görmüş, hastaneler, okullar ve kamu binaları kullanılamaz hale gelmiştir (şİDB, 2023). Ayrıca, bölgedeki tarihi ve kültürel yapıları da büyük ölçüde zarar grmştir (Mistikglu, 2024; Bozkurt, 2023; ICOMOS, 2023). Antakya'nın Amik Gl havzasına kurulması depremin binalar üzerindeki yıkıcı etkisini artırmıştır (Sakarya vd., 2024). Antakya'da zemin sıvılaşması, çökmeler ve zemin bozulmaları gözlenmiştir (Bol vd., 2024). Uygunsuz bina tasarımı, yapısal ve yapısal olmayan kısımlara yanlış müdahaleler, bakım eksikliğı ve kalitesiz malzeme kullanımı Hatay'da bir çok binanın ciddi zarar görmesine neden olmuştur (Altunsu vd., 2024; Vapur vd., 2023). Depremler Hatay'da yeni, lüks, modern, güvenli ve depreme dayanıklı olarak satılan bir çok binayı yıkmıştır ve bu durum insanların kendi evlerinin sağıamlığından şüphe etmelerine neden olmuştur (kulak ve Soyluk, 2023). Bölgede ulaşım yollarıda büyük ölçüde zarar grmştir ve Hatay Havalimanı pistteki hasar sebebi ile kullanıma kapatılmıştır (World Bank ve GFDRR, 2023). İşkenderun- Hatay limanında deprem sonrası çıkan yangın sebebi ile liman kısa sreliğıne kullanıma kapatıldı, demir yolları zarar gördü ve kara yollarında oluşan fay kırıkları sebebi ile bazı ulaşım yolları kullanılamaz hale gelmiştir (World Bank, 2014).

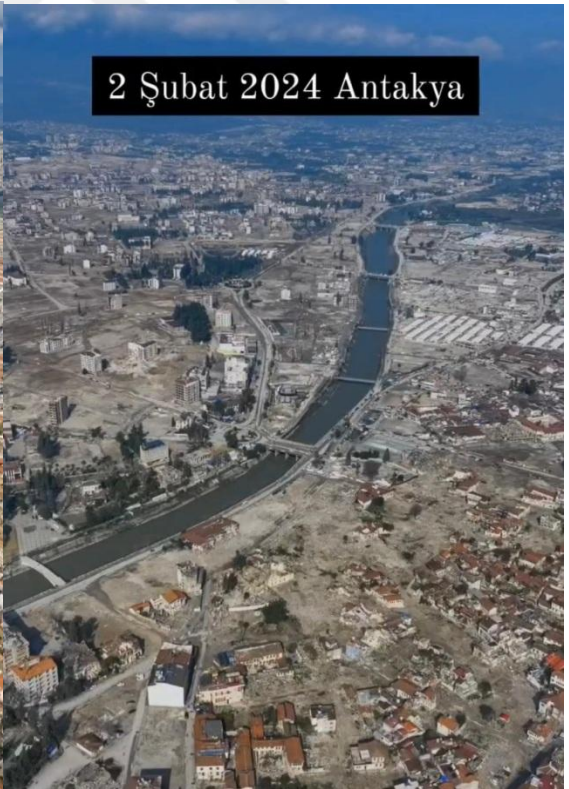
Şekil 4. 4 Şubat 2023 Hatay (NASA, 2023)

Şekil 5.8 Şubat 2023 Hatay (NASA, 2023)

Şekil 4 ve 5 NASA'nın, deprem öncesinde ve deprem sonrasında Hatay ilinin yaydığı ışık miktarını gösteren uydu görüntüleridir. Gözlemlerine göre Hatay'ın gece ışığı deprem sonrasında %90'ın üzerinde azalmıştır (UNOSAT ve Wuhan University, 2023). Görsel "Dark Nights in Antakya" olarak adlandırılmıştır (NASA, 2023).

6 Şubat Öncesi Antakya

2 Şubat 2024 Antakya

Şekil 6. 6 Şubat depremleri öncesi ve sonrası Antakya'dan drone görüntüleri (2 Şubat 2024) (Kaynak: Hakan Boyacı)

Şekil 7. Deprem öncesi sonrası Antakya uydu görüntüleri (TMMOB, 2023).

Şekil 8: Antakya'da deprem sonrası yer bağlılığını yansıtan duvar yazıları (Dinç, 2023)

Şekil 9: Deprem sonrası Antakya (Tarih: 10 Şubat 2024) (Kaynak: Merve FAKIOĞLU-Sefa MIZRAK)

3.3. Katılımcılar

Araştırmanın evrenini, Kahramanmaraş Depremlerinden (2023) etkilenen Hatay ilinin Antakya (Merkez) ilçesindeki yetişkin bireyler (18 yaş ve üzeri) oluşturmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2022 yılında 1.686.043 olan Hatay nüfusu, 2023 yılında 1.544.640'a düşmüştür (TÜİK, 2025). Araştırmada 10 Mart 2024 ve 15 Nisan 2024 tarihleri aralığında 453 depremzedeye ulaşılmıştır. Katılımcılardan çevrimiçi anket yolu ile veri toplanmıştır. Çevrimiçi anket çadırkent sorumluları, sosyal medya etkileşimi yüksek depremzedeler, akademisyenler, öğrenci toplulukları aracılığıyla paylaşılmıştır.

3.4. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada anket formu üç kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım depremzedelerin cinsiyet, yaş, medeni durum, gelir durumu, çocuk sayısı, eğitim durumu, kronik rahatsızlık, meslek, Hatay'da yaşama süresi, yaşadığı yer, deprem hazırlığı ile ilgili maddelerden oluşmaktadır. İkinci kısım, deprem tecrübesi (yaralanma, akraba/arkadaş ölümü, ev/iş yeri zararı, psikolojik etki, tahliye, enkaz rahatsızlığı) ile ilgili maddelerden oluşmaktadır. Üçüncü kısım, sürdürülebilirlik, resmi sosyal destek, resmi olmayan sosyal destek, deprem sonrası güvensizlik, deprem sonrası fiyat artışı, şehirden memnuniyet, öz yeterlik ve deprem risk algısı (olasılık ve korku) yer bağlılığı değişkenlerinden oluşmaktadır. Üçüncü kısımda 5'li Likert yapıda (0-4) 9 madde

bulunmaktadır. Bu maddeler depremzedelerin Hatay iline olan bağılılığını ölçmektedir. Anket formu, afet yönetimi alanında faaliyet gösteren bir uzman ile alanında doktora derecesine sahip üç akademisyen tarafından bilimsel açıdan değerlendirilmiş ve formun geçerliliğini, güvenilirliğini ve içerik bütünlüğünü güçlendirmeye yönelik öneriler sunulmuştur. Anket formunun anlaşılabilirliğini teyit etmek için Hatay ilinde yaşayıp depremi yaşamış 11 kişiye anket uygulanmıştır ve anlaşılmayan kısımlar daha açık ve net biçimde revize edilmiştir.

Katılımcıların deprem tecrübesi, deprem sırasında yaralanma durumu, akraba kaybı tecrübesi, arkadaş kaybı tecrübesi, evinin fiziksel zarar durumu, iş yerinin fiziksel zarar durumu, psikolojik etkilenme düzeyi, depremde sonra başka bir şehre göç edip etmedikleri şeklinde sorulmuştur (Tobin vd., 2011; Scolobig vd., 2012). Afet sonrası müdahale sürecinde kritik olarak kabul edilen ilk 72 saat, hayatta kalma oranlarının yüksek olduğu bir zaman dilimi olması nedeniyle büyük önem taşımakta; bu doğrultuda bireylerin temel (su, yiyecek, giysi, ilaç, radyo gibi) ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde hazırlık yapıp yapmadıkları sorulmuştur (Kohn vd., 2013; Mooney, 2011). Afet sonrası süreçte şehirlerin ekonomik, çevresel ve toplumsal yönlerden dengeli ve bütüncül bir şekilde yeniden inşası, kentsel sürdürülebilirliğin sağlanması ve toplumsal direncin artırılması açısından önemlidir (Niemets vd., 2021; Angelidou ve Psaltoglou, 2017; Arcadis, 2016). Bireylerin Hatay ilini terk etmeyerek orada kalmaya devam edip şehri geliştirmek isteyebilirler. Bu sebeple sürdürülebilirlik maddesi oluşturulmuştur.

Sosyal destek ve afetlerle ilgili yapılan çalışmalara göre sosyal destek maddeleri oluşturulmuştur (Chao, 2017; Xu vd., 2017; Yu vd., 2022). Sosyal destek, resmi sosyal destek ve gayri resmi sosyal destek olarak belirlenmiştir. Katılımcıların güvensizlik algısı düzeyleri, deprem sonrasında toplumsal düzenin bozulabileceği ve buna bağlı olarak suç oranlarında artış olup olmayacağı yönündeki düşüncelerine dayalı olarak ölçülmüştür (Lemieux, 2014; Nogami, 2015).

Fahiş fiyat artışı değişkenine ilişkin değerlendirmede ise katılımcılara, olası depremlerden sonra temel ihtiyaçlara yönelik mal ve hizmetlerde (ev, kira, yiyecek vb.) olağandışı ve haksız fiyat artışlarının yaşanıp yaşanmadığına dair görüşleri sorulmuştur (Mueller vd., 2009). Şehir memnuniyeti değişkeni kapsamında, katılımcıların yaşadıkları şehirden genel anlamda memnuniyet düzeyleri; ulaşım, sağlık hizmetleri, sosyal yaşam, yeme-içme imkânları gibi temel kentsel hizmetler ve yaşam kalitesine ilişkin değerlendirmelerine göre belirlenmiştir (Senlier vd., 2008; Hsieh, 2025). Öz yeterlilik algısı için, deprem durumunda bireylerin kendilerini koruyacak yeterli bilgi

düzeyini ölçen bir madde oluşturulmuştur (Samaddar vd., 2014; Babcicky ve Seebauer 2020; Yu vd., 2022).

Olasılık ve korku alt boyutları risk algısını araştıran çalışmalar kullanılarak oluşturulmuştur (Bubeck vd., 2012; Xu vd., 2016; Peng vd., 2019). Yer bağlılığı, bireylerin yaşadıkları çevreyle kurdukları duygusal, sosyal ve işlevsel ilişkilerin bütününe ifade eden çok boyutlu bir kavramdır. Bu kavram, bireyin bir mekâna aidiyet hissetmesi, o alanla özdeşlik kurması ve yaşamını o yerde sürdürme isteği gibi unsurları içerir. Katılımcıların yer bağlılık düzeyi, bulundukları yere ne kadar bağlı oldukları şeklinde maddelenmiştir (Dinç, 2023; Zhang vd., 2014; Kick vd., 2011; Hernandez vd., 2007; Shamai ve Ilatov, 2005; Domingues vd., 2021; Peng vd., 2020).

Kapsam geçerliliğini sağlamak için afet yönetimi alanında dört uzman anketi bilimsel, etik ve içerik açısından kontrol etmiştir. Daha sonra anketin görünüş geçerliliğini ve anlaşılabilirliğini test etmek için Hatay'da yaşayan 11 depremzedeye pilot uygulama yapılmıştır. Hem uzmanlardan hem de depremzedelerin geri bildirimine göre anket formu düzenlenmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Veriler SPSS programı kullanılarak betimsel istatistikler ve sıralı lojistik regresyon ile analiz edilmiştir. Demografik değişkenler ve depremden etkilenme değişkenlerinin dağılımı frekans ve yüzde dağılımı ile gösterilmiştir. Sürdürülebilirlik, resmi sosyal destek, resmi olmayan sosyal destek, deprem sonrası güvensizlik, deprem sonrası fiyat artışı, şehirden memnuniyet, öz yeterlik ve deprem risk algısı (olasılık ve korku) değişkenleri aritmetik ortalama ve standart sapma yüzdeleri ile gösterilmiştir. Bağımlı değişken olan yer bağlılığı ile bağımsız değişkenlerin arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla onbir sıralı lojistik regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Bağımlı değişken sürekli ve bağımsız değişkenlerde hem kategorik hem de sürekli olduğu için sıralı lojistik regresyon tercih edilmiştir. Sıralı lojistik regresyon analizi için verilerin normal dağılım özelliği göstermesine gerek yoktur (Kalaycı, 2006). Bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı problemi olup olmadığı Kontrol edilmiştir. Varyans enflasyon faktörü değerleri 4'ün altında (O'Brien, 2007) ve tolerans değerleri 0.2'nin üzerinde (Hosmer vd., 2008) olduğu için çoklu doğrusal bağlantı problemi olmadığı görülmüştür. Sıralı lojistik regresyon analizlerinin sonuçları, odds oranı (göreceli olasılıklar oranı) ve Nagelkerke R^2 değeri temel alınarak yorumlanmıştır ve diğer Cox and Snell R^2 , McFadden R^2 değerleride kullanılmıştır. Odds oranının 1'den küçük olması, bağımlı değişken ile bağımsız değişken arasında negatif bir ilişki olduğunu,

1'den büyük olması ise pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. İstatistiksel anlamlılık testlerinde, p-değeri olarak 0.001, 0.01 ve 0.05 seviyeleri kullanılmıştır.

3.6. Etik Değer

Bu çalışmada, depremzedelerin travma etkilerinden korunması ve sosyal yaşantılarına özen gösterilmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla, katılım tamamen gönüllülük esasına dayandırılmıştır ve katılmayı reddeden bireyler araştırmaya dâhil edilmemiştir. Bu araştırmada elde edilen verilerin yalnızca belirtilen amaçlar doğrultusunda kullanılacağı ve gizlilik ilkelerine uygun olarak korunacağı belirtilmiştir. Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu 24/01/2024 tarihli ve 2024/1 sayılı toplantısında E-95674917-108.99-231632 sayı numarası ile bu çalışmayı bilimsel ve etik açıdan onaylamıştır.

4. BULGULAR

Tablo 1 araştırmaya katılan depremzedelerin demografik özelliklerini göstermektedir. Bu çalışmaya Hatay’da yaşayan 453 depremzede katılmıştır. Katılımcıların %53.9’u (244) kadın ve %46.1 (209) erkektir. Katılımcıların %58.9’u (267) 18-28 yaş aralığında ve %26.0’ı (118) 29-39 yaş aralığında ve %15’i (68) 40 yaş ve üzerindedir. Araştırmaya katılan depremzedelerin %65.3’ü (296) bekar ve %34.7’si (157) evlidir. Aylık gelir miktarına göre en yüksek geliri olan katılımcılar araştırmanın %7.9’sını (36) oluşturmakla beraber %52.5 (238) orta ve %39.5’i düşük gelirlidir. Çocuk sayısı 2’den fazla olan katılımcılar araştırmanın %9.5’ini (43), 2 çocuklu olanlar %11.3 (51), 1 çocuğu olanlar %10.6 (48) ve çocuğu olmayanlar %68.7’sini (311) oluşturmaktadır. Eğitim durumuna göre en fazla katılımcı %33.8 (153) ile lisans mezunudur en az katılımcı ise %3.5 (16) ilkokul mezunudur. Kronik hastalığı olanlar araştırmanın %11.5’ini (52) oluşturmaktadır, olmayanlar ise %88.5’ini (401) oluşturmaktadır. Katılımcıların %32.5’ü (147) üniversite öğrencisi, %3.8 (17) esnaftır. Katılımcıların %52.1’inin (236) Hatay’da yaşama süresi 15-30 yıl arasında, %22.5’i (102) 1-14 yıldır. Araştırmaya katılan depremzedelerin %32.7’si (148) kendi evinde, %31.3’ü (142) çadır, konteynır, yurt gibi geçici yerlerde, %7.9’u (36) yakınlarının evinde yaşamaktadır. Katılımcıların %61.1’inin (277) deprem hazırlığı yok, %38.9’sının (176) hazırlığı vardır.

Tablo 1. Araştırmaya katılan depremzedelerin demografik özellikleri

Değişken	Gruplar	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	244	53.9
	Erkek	209	46.1
Yaş	18-28 yaş	267	58.9
	29-39 yaş	118	26.0
	40 yaş ve üzeri	68	15.0
Medeni durum	Bekar	296	65.3
	Evli	157	34.7
Aylık gelir	Düşük	179	39.5
	Orta	238	52.5
	Yüksek	36	7.9
Çocuk sayısı	Yok	311	68.7
	1 çocuk	48	10.6
	2 çocuk	51	11.3
	2 den fazla çocuk	43	9.5

Tablo 1. (Devamı)

Değişken	Gruplar	Frekans	Yüzde
Eğitim durumu	Okuryazar	23	5.1
	İlkokul	16	3.5
	Ortaokul	18	4.0
	Lise	151	33.3
	Önlisans	75	16.6
	Lisans	153	33.8
	YL veya DR	17	3.8
Kronik hastalık	Hayır	401	88.5
	Evet	52	11.5
	İşsiz	66	14.6
	Üniversite Öğrencisi	147	32.5
Meslek	Serbest çalışan	20	4.4
	Memur	78	17.2
	Esnaf	17	3.8
	İşçi	34	7.5
	Diğer	91	20.1
	1-14 yıl	102	22.5
Hatay'da yaşama süresi	15-30 yıl	236	52.1
	31 yıl ve üzeri	115	25.4
	Kiracıyım	127	28.0
	Kendi evimde yaşıyorum	148	32.7
Nerede yaşıyorsunuz	Yakınımın evinde kalıyorum	36	7.9
	Evde kalmıyorum (çadır, konteynır, yurt)	142	31.3
	Hayır	277	61.1
Deprem hazırlığı	Evet	176	38.9

Tablo 2 katılımcıların 6 Şubat 2023 tarihindeki Kahramanmaraş depremlerinden etkilenme dağılımını göstermektedir. Araştırmaya katılan depremzedelerin %71.7'si (325) deprem sonucunda yaralanmamıştır. Katılımcıların %74'ünün (335) akrabaları ölmüştür. Katılımcıların %84.8'inin arkadaşı ölmüştür. Katılımcıların %82.1'inin evi zarar görmüştür. Katılımcıların %52.5'inin (238) iş yeri zarar görmüştür. Katılımcıların %97.4'ü psikolojik olarak etkilenmiştir. Katılımcıların %61.1'i deprem sonrası farklı şehirlere gitmiştir. Katılımcıların %89.4'ü enkaz kaldırma çalışmalarından rahatsız olmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların deprem deneyimi (depremden etkilenme) dağılımı

Değişken	Gruplar	Frekans	Yüzde
Yaralandınız mı?	Hayır	325	71.7
	Evet	128	28.3
Akrabanız öldü mü?	Hayır	118	26.0
	Evet	335	74.0
Arkadaşınız öldü mü?	Hayır	69	15.2
	Evet	384	84.8
Eviniz zarar gördü mü?	Hayır	81	17.9
	Evet	372	82.1
İş yeriniz zarar gördü mü?	Hayır	215	47.5
	Evet	238	52.5
Psikolojik olarak etkilendiniz mi?	Hayır	12	2.6
	Evet	441	97.4
Başka şehre gittiniz mi?	Hayır	176	38.9
	Evet	277	61.1
Enkaz çalışmaları sizi rahatsız ediyor mu?	Hayır	48	10.6
	Evet	405	89.4

Tablo 3. Bağımsız değişkenlerinin betimsel özellikleri

Değişken	Ort.	S.S.
Sürdürülebilirlik: Hatay'ın bütünlüğünün Türkiye açısından önemli olduğunu düşünüyor musunuz?	3.657	.809
Resmi sosyal destek: 6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden sonra kurumlarından aldığınız yardım ne kadar yeterliydi?	1.013	.995
Resmi olmayan sosyal destek: 6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden sonra yakınlarınızdan aldığınız yardım ne kadar yeterliydi?	1.231	1.164
Deprem sonrası güvensizlik: Hatay'da 6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden sonra suç oranlarında artış oldu mu?	2.905	.985
Deprem sonrası fiyat artışı: Hatay'da 6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden sonra fiyatlarda (ev. kira. yiyecek vb.) aşırı derecede gereksiz artış oldu mu?	3.660	.630
Şehirden memnuniyet: Hatay'daki sosyal/ekonomik imkânlardan ne kadar memnunsunuz?	1.426	1.288
Öz yeterlik: Bir deprem durumunda kendinizi koruyacak yeterli bilginiz var mı?	2.362	.980
Deprem risk algısı (Olasılık): Yakın zamanda Hatay'da afete neden olabilecek bir depremin meydana gelme olasılığı nedir?	2.242	.953
Deprem risk algısı (Korku): Hatay'da deprem olma ihtimali sizi ne kadar korkutuyor?	2.907	1.256

Tablo 3 resmi sosyal destek, resmi olmayan sosyal destek, deprem sonrası güvensizlik, deprem sonrası fiyat artışı, şehirden memnuniyet, öz yeterlik, deprem risk algısı (olasılık ve korku), enkazdan etkilenme değişkenlerinin ortalama ve standart sapma değerlerini göstermektedir. Örneğin, sürdürülebilirlik değişkeni, “Hatay’ın bütünlüğünün Türkiye açısından önemli olduğunu düşünüyor musunuz?” maddesi ile belirlenmiştir. Resmi sosyal destek değişkeni, “6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden sonra kurumlarından aldığınız yardım ne kadar yeterliydi?” maddesi ile belirlenmiştir. Deprem sonrası fiyat artışı değişkeninin ortalaması en yüksek ve resmi sosyal destek değişkeninin ortalaması en düşüktür.

Tablo 4 araştırmaya katılanların 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinden etkilenenlerin demografik verilerinin yer bağlılığı üzerindeki etkisini göstermektedir. Cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sayısı, eğitim durumu, kronik hastalık, meslek, nerede yaşadıkları yer bağlılığı ile istatistiksel olarak ilişkili değildir. Hatay’da yaşama süresi 1 ile 14 yıl arasında olanların yer bağlılığı 31 yıl ve üzeri olanlara göre daha düşüktür ($Oo = 0.320$, $p < 0.01$). Diğer yandan, 15–30 yıl arasında Hatay’da yaşayan bireylerin odds oranı 0.604 olup, bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı değildir. Aylık gelir miktarı düşük olanların yüksek gelirlilere göre yer bağlılığı daha düşüktür ($Oo = 0.354$, $p < 0.05$). Nagelkerke R^2 değerine göre demografik değişkenler yer bağlılığının %16.3’ünü açıklamaktadır.

Tablo 4. Demografik değişkenlerin yer bağlılığı üzerindeki ilişkisinin sıralı lojistik regresyon sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Gruplar	Odds Oranı
Cinsiyet	Kadın	1.448
	Erkek ^a	
Yaş	18-28 yaş	1.073
	29-39 yaş	0.782
	40 yaş ve üzeri ^a	
Medeni durum	Bekar	1.640
	Evli ^a	
Aylık gelir	Düşük	0.354*
	Orta	0.552
	Yüksek ^a	
Çocuk sayısı	Yok	0.617
	1 çocuk	0.416
	2 çocuk	1.189
	2'den fazla ^a	
Eğitim durumu	Okuryazar	0.614
	İlkokul	1.249
	Ortaokul	1.236
	Lise	0.506
	Önlisans	0.488
	Lisans	0.393
	YL veya DRa	
Kronik hastalık	Hayır	1.737
	Evet ^a	
Meslek	İşsiz	1.420
	Üniversite Öğrencisi	1.264
	Serbest çalışan	1.621
	Memur	1.342
	Esnaf	2.484
	İşçi	1.452
	Diğer ^a	
Hatay'da yaşama süresi	1-14 yıl	0.320**
	15-30 yıl	0.604
	31 yıl ve üzeri ^a	
Nerede yaşıyorsunuz	Kiracıyım	1.040
	Kendi evimde yaşıyorum	1.182
	Yakınımım evinde kalıyorum	1.571
	Evde kalmıyorum (çadır, konteynır, yurt) ^a	
Pseudo R-Square		
	Cox and Snell	.155
	Nagelkerke	.163
	McFadden	.056
a = referans kategori ***p<0.001. **p <0.01. *p < 0.05		

Tablo 5. Deprem deneyimi (depremden etkilenme) türlerinin yer bağlılığı ile ilişkisi

Bağımsız Değişkenler	Gruplar	Odds Oranı
Yaralandınız mı?	Hayır	0.639*
	Evet	
Akrabanız öldü mü?	Hayır	0.579**
	Evet	
Arkadaşınız öldü mü?	Hayır	0.610
	Evet	
Eviniz zarar gördü mü?	Hayır	0.715
	Evet	
İş yeriniz zarar gördü mü?	Hayır	1.223
	Evet	
Psikolojik olarak etkilendiniz mi?	Hayır	0.940
	Evet	
Başka şehre gittiniz mi?	Hayır	1.784**
	Evet	
Enkaz rahatsızlığı	Hayır	1.879*
	Evet	
Pseudo R-Square		
Cox and Snell	0.079	
Nagelkerke	0.083	
McFadden	0.028	
a = referans kategori ***p<0.001, **p <0.01, *p < 0.05		

Tablo 5 araştırmaya katılanların 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinden etkilenme türlerinin yer bağlılığı üzerindeki etkisini göstermektedir. Deprem yüzünden yaralanmak ve akrabanın ölmesi yer bağlılığı ile anlamlı ve negatif olarak ilişkilirken, başka şehre gitme durumu ve enkaz rahatsızlığı yer bağlılığı ile pozitif ve anlamlı olarak ilişkilidir. Depremde yaralanmayan bireylerin yer bağlılıklarının, yaralanan bireylere kıyasla anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulunmuştur (Oo = 0.639, $p < 0.05$). Benzer şekilde, akrabası ölmeyen katılımcıların da yer bağlılıklarının, akrabası ölen bireylere kıyasla anlamlı şekilde daha düşük olduğu belirlenmiştir (Oo = 0.579, $p < 0.05$). Ayrıca, deprem sonrası başka bir şehre gitmeyen bireylerin yer bağlılıklarının, başka bir şehre giden bireylerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Oo = 1.784, $p < 0.01$). Enkazdan rahatsızlık duymayanların duyanlara göre yer bağlılığı anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Oo = 1.879, $p < 0.01$). Deprem dolayısıyla arkadaşını kaybetme, evin zarar görmesi, iş yerinin zarar görmesi ve psikolojik olarak etkilenme yer bağlılığı ile anlamlı olarak ilişkili değildir. Model, yer bağlılığındaki değişimin yaklaşık %8'ini açıklamaktadır.

Tablo 6. Deprem hazırlığı, sürdürülebilirlik, sosyal destek, deprem sonrası güvensizlik, deprem sonrası fiyat artışı, şehirden memnuniyet, öz yeterlilik, risk algısı ile yer bağlılığı arasındaki ilişkinin sıralı lojistik regresyon sonuçları

Bağımsız değişkenler		Odds Oranları							
Deprem hazırlığı	Hayır	0.848							
	Evet ^a								
Sürdürülebilirlik		1.376 **							
Sosyal destek (kamu)		0.970							
Sosyal destek (yakınlar)		0.991							
Deprem sonrası güvensizlik		1.109							
Deprem sonrası fahiş fiyat		1.009							
Şehirden memnuniyet		1.659 ***							
Öz yeterlilik		0.970							
Risk algısı (olasılık)		0.875							
Risk algısı (korku)		0.989							
Pseudo R-Square									
Cox and Snell		0.02	0.02	0.01	0.03	0.01	0.10	0.00	0.01
Nagelkerke		0.02	0.02	0.01	0.03	0.01	0.11	0.00	0.01
McFadden		0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.04	0.00	0.00
a = referans kategori ***p<0.001, **p <0.01, *p < 0.05									

Tablo 6 araştırmaya katılanların 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinden etkilenenlerin deprem hazırlığı, sürdürülebilirlik, sosyal destek, deprem sonrası güvensizlik, deprem sonrası fiyat artışı, şehirden memnuniyet, öz yeterlilik, risk algısı ve enkaz rahatsızlığının yer bağlılığı üzerindeki etkisini göstermektedir. Deprem hazırlığı, resmi sosyal destek, resmi olmayan sosyal destek, deprem sonrası fiyat artışı, öz yeterlilik, risk algısı (olasılık ve korku) ile yer bağlılığı arasında istatistiksel olarak ilişkili değildir. Sürdürülebilirlik (Oo = 1.376, p < 0.05) ve şehirden memnuniyet (Oo = 1.659, p < 0.01) ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişkinin olduğu görülmüştür. Şehirden memnuniyet en fazla arttıran bağımsız değişkenken olmuştur.

Tablo 7 modelde yer alan tüm bağımsız değişkenler birlikte test edilmiş olup, modelin açıklayıcılığı Nagelkerke R² = 0.32 olup, bağımlı değişken varyansının yaklaşık %32'si açıklanmaktadır. Cinsiyetin etkisi anlamlıdır. Kadınların yer bağlılığı, erkeklere göre 1.78 kat daha yüksektir (Oo=1.781, p<0.01). Bekarların yer bağlılığı

evlilere göre daha yüksek görünse de ($Oo=1.629$), istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$). Eğitim durumunda, lisans mezunlarının yer bağıllığı, yüksek lisans/doktora mezunlarına göre anlamlı şekilde daha düşüktür ($Oo=0.335$, $p<0.05$). Hatay’da yaşama süresi arttıkça yer bağıllığı artmaktadır. 1-14 yıl yaşayanların yer bağıllığı, 31 yıl ve üzeri yaşayanlara göre anlamlı şekilde daha düşüktür ($Oo=0.361$, $p<0.01$). Benzer şekilde, 15-30 yıl yaşayanların yer bağıllığı da daha düşüktür ($Oo=0.517$, $p<0.05$). Deprem etkilenme türleri incelendiğinde, akrabası ölmeyenlerin yer bağıllığı, akrabası ölenlere göre anlamlı şekilde daha düşüktür ($Oo=0.622$, $p<0.05$). Ayrıca, başka şehre gitmeyenlerin yer bağıllığı, gidenlere göre daha yüksektir ($Oo=1.510$, $p<0.05$). Sürdürülebilirlik algısı ($Oo=1.311$, $p<0.05$), yakınlardan alınan sosyal destek ($Oo=1.224$, $p<0.05$) ve şehirden memnuniyet ($Oo=1.808$, $p<0.001$) yer bağıllığını anlamlı şekilde artırmaktadır. Diğer değişkenler (yaş, medeni durum, aylık gelir, çocuk sayısı, kronik hastalık, meslek, resmi sosyal destek, deprem hazırlığı, deprem sonrası güvensizlik, fahiş fiyat artışı, öz yeterlilik, deprem risk algısı) istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 7. Bağımsız değişkenlerin yer bağıllığı üzerindeki sıralı lojistik regresyon sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Gruplar	Odds Oranı
Cinsiyet	Kadın Erkek ^a	1.781**

Yaş	18-28 yaş	1.044
	29-39 yaş	0.707
	40 yaş ve üzeri ^a	
Medeni durum	Bekar	1.629
	Evli ^a	
Aylık gelir	Düşük	0.532
	Orta	0.584
	Yüksek ^a	
Çocuk sayısı	Yok	0.452
	1 çocuk	0.366
	2 çocuk	1.158
	2'den fazla	
Eğitim durumu	Okuryazar	0.419
	İlkokul	0.870
	Ortaokul	0.941
	Lise	0.396
	Önlisans	0.384
	Lisans	0.335*
	YL veya DRa	
Kronik hastalık	Hayır	1.759
	Evet ^a	
Meslek	İşsiz	0.997
	Üniversite Öğrencisi	0.855
	Serbest çalışan	1.725
	Memur	1.003
	Esnaf	2.672
	İşçi	1.213
	Diğer ^a	
Hatay'da yaşama süresi	1-14 yıl	0.361**
	15-30 yıl	0.517*
	31 yıl ve üzeri ^a	
Nerede yaşıyorsunuz	Kiracıyım	0.820
	Kendi evimde yaşıyorum	1.226
	Yakınımın evinde kalıyorum	1.394
	Evde kalmıyorum (çadır, konteynır, yurt) ^a	
Yaralandınız mı?	Hayır	0.725
	Evet	
Akrabanız öldü mü?	Hayır	0.622*
	Evet	
Arkadaşınız öldü mü?	Hayır	0.981
	Evet	
Eviniz zarar gördü mü?	Hayır	0.618
	Evet	
İş yeriniz zarar gördümü?	Hayır	1.096
	Evet	
Psikolojik olarak etkilendiniz mi?	Hayır	0.722
	Evet	
Başka şehre gittiniz mi?	Hayır	1.510*
	Evet	
Enkaz rahatsızlığı	Hayır	1.647
	Evet	
Deprem hazırlığı	Hayır	0.687
	Evet	
Sürdürülebilirlik		1.311*
Sosyal destek (kamu)		0.829
Sosyal destek (yakınlar)		1.224*
Güvensizlik		1.081
Fahiş fiyat		0.984
Şehirden memnuniyet		1.808***
Öz yeterlilik		1.017
Risk algısı (olasılık)		0.880
Risk algısı (korku)		0.900
Pseudo R-Square		
Cox and Snell		0.31
Nagelkerke		0.32
McFadden		0.12
a = referans kategori ***p<0.001, **p <0.01, *p < 0.05		

5. TARTIŞMA

Bu çalışma, demografik özellikler, deprem deneyimi, deprem hazırlığı, sürdürülebilirlik, sosyal destek, deprem sonrası güvensizlik, deprem sonrası fiyat artışı, şehirden memnuniyet, öz yeterlik, deprem risk algısının sıralı lojistik regresyon analizi yoluyla yer bağlılığı ile nasıl ve ne ölçüde ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışma, yalnızca afet sonrası müdahale ve iyileştirme aşamalarında değil, aynı zamanda afet sonrası toplumsal ihtiyaçların, algıların ve dayanıklılık göstergelerinin detaylı biçimde analiz edilmesinin gerekliliğine işaret etmektedir.

Deprem gibi ani ve yıkıcı afetlerin ardından ortaya çıkan sosyo-psikolojik etkilerin yanı sıra, katılımcıların yaşadıkları fiziksel kayıplar, ekonomik zorluklar ve sosyal güvensizlikler, afet yönetimi politikalarının çok boyutlu ve yerel düzeyde farklılaştırılmış stratejilere dayanması gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda çalışma, afet sonrası yeniden yapılanma süreçlerinde toplumun ihtiyaçlarının ve beklentilerinin dikkate alınmasının, sadece fiziksel değil, aynı zamanda toplumsal iyileşme açısından da kritik olduğunu vurgulamaktadır. Elde edilen veriler, benzer afet durumlarında kullanılmak üzere afet sonrası müdahale ve iyileştirme planlarının geliştirilmesine yönelik olarak kamu kurumları, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları için yol gösterici niteliktedir.

5.1. Demografik Değişkenler

Çalışmamızda bireylerin cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sayısı, eğitim durumu, kronik hastalık, meslek ve nerede yaşadığı ile yer bağlılığı arasında istatistiksel bir ilişki yoktur. Öte yandan, aylık gelir miktarı ve Hatay'da yaşama süresi ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki bulunmuştur. Modele tüm değişkenler dahil edildiğinde ise cinsiyet, eğitim durumu ve Hatay'da yaşama süresi yer bağlılığını anlamlı etkilemiştir.

Bulgularımızla benzer şekilde Devine-Wright (2013) çalışmasında, cinsiyet ile yer bağlılığı arasında istatistiksel bir ilişki bulunmamıştır. Anton ve Lawrance (2014) çalışmasında kadınların yer bağlılıklarının erkeklere göre daha yüksek olduğunu bulunmuştur. Cinsiyet ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki vardır (Hidalgo ve Hernandez, 2001). Yaş ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki vardır (Jorgensen ve Stedman, 2006; Anton ve Lawrence, 2014; Dasgupta vd., 2022).

Medeni durumla yer bağılılığı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmada, evli bireyler, bekar bireylere göre daha yüksek yer bağılılığına sahiptirler (Dasgupta vd., 2022). Bir çalışmada, evli bireylerin afetlere karşı hazırlık düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Öztürk vd.,2025).

Çalışmamızı destekler biçimde, Güler (2019) çalışmasında gelir düzeyi ile yer bağılılığı arasında pozitif bir ilişki bulmuştur. Bunun nedeni olarak da bireylerin gelirlerinin artmasıyla, yaşadıkları bölgeden sosyal ve kültürel açıdan daha yüksek beklentilere sahip olmaları ve bu durumun yer bağılılıklarını azaltabilmesi gösterilmektedir. Literatürde de bazı çalışmalar gelir durumu ile yer bağılılığı arasında pozitif ilişki bulmuştur (Anton ve Lawrence, 2014; Anacio vd., 2016). Yaş, eğitim seviyesi, gelir durumu, ikamet süresi gibi demografik değişkenler yer bağılılığını etkilemektedir (Kasarda ve Janowitz, 1974; Hay, 1998). Cinsiyet, yaş ve gelir durumu depremler sonucu risk algısını belirlemede önemli rol oynamaktadır, genç bireyler daha düşük risk algısına sahipken, yaşlı bireyler daha yüksek risk algısına sahiptirler (Niforatos vd., 2024). Guateng’de yapılan bir çalışmada, işsiz bireyler çalışanlara göre daha az yer bağılılığına sahipler (Dlamini vd., 2022). Bu bulgular doğrultusunda, geliri düşük bireylerin yere olan bağılılık düzeyini koruma, geliri yüksek olan bireylerin ise yaşanan afet sonrası o yerin kalkınması amacıyla yere olan bağılılıklarını arttırma amaçlı yaşam olanaklarını iyileştirmek için sosyal destek çalışmalarını arttırma, ekonomik kalkınma politikalarının değerlendirilmesi önerilmektedir.

Dasgupta vd. (2022), çalışmasında çocuk sayısı ile yer bağılılığı aralarında pozitif ilişki bulmuşlardır. Greer vd. (2020) çalışmasında, eğitim seviyesi ile yer bağılılığı arasında anlamlı ve negatif etki bulmuştur. Anton ve Lawrence (2014) çalışmasında ise, eğitim seviyesi ile yer bağılılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki bulunmuştur. Yüksek eğitim seviyesine sahip bireyler genellikle riskleri daha iyi anlayarak hazırlıklı olma eğilimindedirler (Lee, 2014). Tayvan’da yapılan bir çalışmada kronik hastalık ile yer bağılılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Chen vd., 2024). İkamet süresi ile yer bağılılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki vardır (Greer vd., 2020; Anacio vd., 2016; Anton ve Lawrence, 2014).

1999 depreminden sonra Düzce’de yapılan bir çalışmada, bireylerin yaşadıkları bölgede yaşama süresinin artması oraya olan bağılılığı arttırarak taşınma istekleri azalmıştır (Arslan ve Ünlü, 2011). Anton Lawrance (2014) çalışmasında, ikamet yeri ile yer bağılılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki bulunmuştur. İnsanlar afet zararlarından korunmak için yer bağılılıklarından dolayı bölgelerine yakın alanlara yerleşmek istemişlerdir (Depari ve Lindell, 2023). Colarado’da yapılan bir çalışmada, cinsiyet, yaş,

gelir, eğitim düzeyi gibi sosyodemografik faktörler ile yangın nedeniyle göç etme niyeti arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Nawrotzki vd., 2014).

5.2. Deprem Deneyimi

H1 hipotezi ile tutarsız olarak çalışmamızda, deprem yüzünden başka yere gitme durumu ve enkaz rahatsızlığı ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki vardır. H1 ile tutarlı bir şekilde, deprem yüzünden yaralanmak ve akrabaların ölmesinin yer bağlılığı ile arasında anlamlı ve negatif ilişkisi vardır. Aynı zamanda deprem dolayısıyla arkadaşını kaybetme, evin zarar görmesi, iş yerinin zarar görmesi ve psikolojik olarak etkilenme yer bağlılığı ile anlamlı olarak ilişkili değildir. Tüm değişkenler modele dahil edildiğinde ise, deprem yüzünden akrabaların ölmesi anlamlı ve negatif etki göstermiştir. Aynı zamanda, deprem yüzünden başka şehre gitme durumu ise anlamlı ve pozitif etki göstermiştir.

Bu bulgular literatürdeki çalışmalarla hem benzerlik hem de farklılıklar göstermektedir. Örneğin, Greer vd. (2020) evin hasar durumu ve toplumun zarar görmesi ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulmuştur. Benzer şekilde Haney (2018), 2013 Güney Alberta Sel felaketine maruz kalanlarda, evini su basan bireylerin yer bağlılığının anlamlı şekilde negatif etkilendiğini belirtmiştir. Öte yandan, Anacio vd. (2016) sel deneyimi ile yer bağlılığı arasında anlamlı pozitif bir ilişki bulmuş; afet sonrası yerin sadece yaşam alanı değil, aynı zamanda aidiyet ve güven kaynağı olarak görüldüğünü vurgulamıştır. Antakya’da yapılan çalışma, yakınlarını kaybedenlerin, maddi kayıp yaşayanların, evlerinde hasarı yüksek olanların ve maddi destek almak zorunda olanların depremden psikolojik olarak daha fazla etkilendiğini göstermiştir (Ergin vd., 2024). Burley (2007) ise Louisiana’da yaptığı nitel çalışmada, sel ve fırtına gibi yıkıcı afetlerin bireylerde travmatik etkiler yaratsa da dayanışma duygusunu ve kalma arzusunu artırdığını göstermiştir. Colorado’da yapılan bir araştırmada da, yangından etkilenen bir tanıdığa sahip olmanın göç etme kararını etkileyebileceği ifade edilmiştir (Nawrotzki vd., 2014). Qing vd. (2022) çalışmasında, bireylerin afet anında tahliye kararlarını etkileyen unsurlar arasında etkililik inancı (bireyin kendi eylemlerinin sonuç vereceğine dair inancı) ve yer kimliği gibi faktörlerin de önemli rol oynadığını vurgulamaktadır. Deprem sonucu yaşanan fiziksel kayıplar, bireylerin yaşadıkları yerle kurdukları duygusal bağı zedelemiş olabilir. Ancak bu bağlılık yalnızca konuta ya da maddi mülkiyete yönelik değildir; sosyal hafıza ve simgesel mekânlar da yer bağlılığının önemli bir parçasını oluşturur. Nitekim Alkan ve Özgen (2025), Hatay’da özellikle Saray Caddesi, Uzun Çarşı ve dini mekânlar gibi

simgesel alanların yer aidiyetinin önemli bir parçası olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle mekânsal kayıplar, aynı zamanda kültürel hafızanın ve kimliğin kaybı anlamına da gelmektedir. Bu çalışmada başka bir şehre gitmeyen bireylerin yer bağlılıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Hataydan göç edip Türkiye’da başka şehirde yaşayanlar barınma, sağlık, işsizlik ve ulaşım gibi problemlerin çözülmesi durumunda Hatay’a geri dönebileceklerini belirtmişlerdir (Eraslan, 2024). Nitekim Varnacı Uzun (2024)’ün nitel bulguları da bu sonucu desteklemektedir, katılımcılar; aile bağları, çocukluk anıları ve sosyal ilişkiler nedeniyle Antakya’ya güçlü bir duygusal bağlılık hissettiklerini ifade etmiştir.

Deprem sonrası enkaz kaldırma süreci, hem fiziksel çevre hem de halk sağlığı açısından riskler taşımaktadır. Özellikle eski yapılar ve yalıtım malzemelerinden kaynaklanan molozlar, asbest gibi tehlikeli maddelerin havaya karışmasına neden olabilir. Asbest maruziyeti, uzun vadede akciğer hastalıkları ve kansere yol açabilmektedir (Pınar, 2024). Mavroulis vd. (2023), bu sürecin sadece teknik bir müdahale olmadığını; aynı zamanda çevresel sürdürülebilirlik ve halk sağlığı açısından da dikkatle yönetilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Hatay’da depremde hemen sonra hızlıca uygunsuz alanlarda depolanan molozların çevresel, ekonomik, toplumsal ve kültürel sorunlara yol açacağı öngörülmektedir (Yılmaz vd., 2023). Depremden üç-dört ay sonra saha gözlemi ile yürütülen çalışma Antakya’da enkazlardan gelen tozların hijyen ve sağlık için risk oluşturduğunu belirtmiştir (Suvari vd., 2024).

Beichuan’da yapılan bir çalışmada ise, yerel halkın travmatik anılarına ve fiziksel yıkıma rağmen yerle olan bağlarını sürdürdüğü; bu durumun, yer duygusunun çok katmanlı ve dirençli bir yapıya sahip olduğunu gösterdiği ifade edilmiştir (Qian vd., 2021). Nitekim Japonya’da bir tayfun sonrasında yapılan çalışmada, afet öncesi düşük yer bağlılığına sahip bireylerin, afet sonrası bu bağlılıklarının arttığı gözlemlenmiştir (Yamashita vd., 2023). Öte yandan, afetlerin manzarayı ve eko-turistik alanları tahrip etmesi, bireylerin yaşam kalitesini ve çevreyle kurduğu ilişkiyi olumsuz etkileyebilir (Zhang vd., 2014).

Ayrıca, 6 Şubat depremlerine sosyal medya üzerinden maruz kalan bireylerde yapılan bir araştırmada, cansız beden ve kan içeren görüntülere maruz kalan bireylerin ikincil travmatik stres puanlarının anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur (Uzun, 2024). Bu bulgu, afet sonrası görsel içeriklerin yalnızca doğrudan etkilenen bireylerde değil, dolaylı olarak maruz kalan geniş kitlelerde de psikolojik etkiler yarattığını göstermektedir.

5.3. Deprem Hazırlığı

H2 hipotezi ile tutarsız bir şekilde, çalışmamızda deprem hazırlığı ile yer bağlılığı arasında anlamlı bir ilişkili bulunmamıştır. Çalışmamızın sonuçları ile benzer şekilde, Avustralya’da yapılan bir çalışmada, kırsal ve kentsel alanlarda yaşayan sakinlerin, yer bağlılığı orman yangını azaltma ve hazırlığı faktörlerinin birbiriyle ilişkisi incelenmiştir (Anton ve Lawrence, 2016). Çalışma sonuçları, yer bağlılığının yalnızca kırsal bağlamlarda hazırlığı motive ettiği, kentsel bölgede yaşayan sakinlerin yer bağlılığı hazırlığı etkilemediğini ortaya koymuştur (Anton ve Lawrence, 2016).

Yer bağlılığının afet hazırlığı üzerindeki etkisi farklı coğrafi ve toplumsal bağlamlarda çeşitli sonuçlar vermektedir. Örneğin, Çin’de yürütülen bir çalışmada, yer bağlılığındaki her birimlik artışın heyelanlara hazırlık düzeyini artırdığı saptanmıştır; ancak aynı çalışmada hane halkının yer kimliği ile afetlere hazırlık arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Xu et al., 2018). Bu durum, yer bağlılığının sadece bilişsel ya da duygusal boyutunun değil, hangi yönünün (yer kimliği, aidiyet, topluluk bağı) etkili olduğuna dikkat çekmektedir.

Öte yandan Wallis et al. (2022), yer bağlılığının afet hazırlığı üzerinde anlamlı ve pozitif etkisi olduğunu ileri sürerken, Wang et al. (2021) tarafından Shandong Eyaleti’nde yapılan çalışmada da yer bağlılığı ile hazırlığın üç boyutu (maddi hazırlık, farkındalık, davranışsal hazırlık) arasında pozitif bir ilişki tespit edilmiştir.

Afet hazırlığı davranışları yalnızca bireysel farkındalıkla açıklanamayacak kadar çok katmanlıdır. Daimon ve arkadaşlarının (2023) Japonya’da yürüttüğü nitel çalışmada da bu çok boyutlu yapı açık biçimde ortaya konmuştur. Araştırma, bireylerin hükümete duyduğu güvenin afet hazırlık motivasyonunu hem artırabileceğini hem de azaltabileceğini göstermektedir. Hükümete yüksek güven duyan bireyler, hazırlığı gereksiz görebilirken; düşük güven düzeyine sahip bireylerde ise hazırlık davranışı kendi sorumluluk bilinciyle artabilmektedir. Bu nedenle afet hazırlık programlarının yalnızca bilişsel farkındalıkla sınırlı kalmaması, toplumsal eşitsizlikler, bireysel kapasite farklılıkları ve duygusal/toplumsal bağlar gibi çok boyutlu etkenler üzerine inşa edilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Daimon vd., 2023).

5.4. Sürdürülebilirlik

H3 hipotezimizle tutarlı olarak çalışmamızda sürdürülebilirlik ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki bulunmuştur. Benzer şekilde, Oğuz, (2024) çalışmasında, sosyal açıdan sürdürülebilir mekânlar, bireylerin yaşadıkları yerin anlamını korumalarına yardımcı olabilecek gelenekleri, komşuluk ilişkileri, fiziksel

özellikleri, kültürü, yer bağlılığını arttırdığı bulmuştur. Marmara Üniversitesi'nde yapılan bir çalışmada ise sürdürülebilir liderliğin, çalışanların örgütsel bağlılığını arttırdığı ve bunun da yer bağlılığıyla ilişkili olabileceği öne sürülmüştür (Arovic, 2018). Zhang vd. (2014) göre, mekan bağlılığının çevre dostu davranışlar üzerinde anlamlı ve pozitif etkisi vardır. Kanada'da yapılan bir çalışmada da, yer bağlılığı, yer kimliği ve bağımlılığı, çevreci davranışsal niyetler üzerinde anlamlı ve pozitif etkiye sahiptir (Halpenny, 2010). Paydaşlara ve depremde etkilenen insanlara göre kültürel kimlik ve insanlar arasındaki bağlar Antakya'nın yeniden toparlanması için önemlidir (Aydin vd., 2025). Louisiana'da yapılan nicel bir araştırmada, gelecek kuşaklar için yerin korunması arzusu, bireylerin yaşadıkları mekâna yalnızca kişisel değil, kuşaklar arası bir aidiyet duygusuyla bağlandıklarını göstermektedir (Burley, 2007). Çocuklarımız da burada büyüsün ifadesi, yerin yalnızca geçmişle değil, gelecekle de anlam kazandığını ortaya koyar bu anlayış, yer bağlılığını sürdüren ve güçlendiren temel bir motivasyon kaynağıdır (Burley, 2007).

Çalışmamızda da literatürle doğru orantıda, sürdürülebilirliğin yer bağlılığı ile arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgu, bireylerin yaşadıkları yeri daha fazla sahiplendiklerini ve o bölgede uzun vadeli bir yaşam kurma eğilimlerinin arttığını göstermektedir. Bununla birlikte, kentsel planlama ve afet sonrası iyileşme dönemlerinde sürdürülebilirlik kavramının önemini vurgulamaktadır. Sürdürülebilirlik kavramının daha detaylı incelemek, literatürde incelenmiş belirli sürdürülebilirlik faktörlerinin yer bağlılığı üzerindeki etkisi ayrı ayrı değerlendirilmesi ile bu sonucun irdelenmesi önerilmektedir. Ayrıca, farklı gelir düzeyine sahip kesimlerin detaylı incelenmesi ve farklı kültür ve coğrafyalarında bu yönde incelenerek literatüre katkıda bulunması önerilmektedir.

5.5. Sosyal Destek

H4 ile tutarsız bir şekilde resmi sosyal destek ve resmi olmayan sosyal desteğin her iki boyutunda yer bağlılığı ile ilişkili değildir. Ancak tüm değişkenler modele dahil edildiğinde, yakın çevreden alınan sosyal destek ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Bu durum, afet sonrası süreçte özellikle bireylerin sosyal çevresinden aldığı desteklerin, mekâna olan duygusal bağlılığını güçlendirdiğini göstermektedir.

Literatürde sosyal destek ile yer bağlılığı arasındaki ilişkiyi destekleyen pek çok çalışma bulunmaktadır. Örneğin, Qian vd. (2025) Wenchuan depremi sonrasında yaptıkları araştırmada, sosyal sermaye ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif bir

ilişki saptamış; sosyal sermayenin bireylerin sosyal ilişkilerini güçlendirdiğini ve mekânsal aidiyetlerini pekiştirdiğini ifade etmiştir. Hudson vd. (2020) da sel felaketi sonrası yaptığı çalışmada, güçlü sosyal bağlara sahip bireylerin afetin etkilerini daha kolay atlatabileceklerine inandıklarını belirtmiştir. Benzer şekilde, Winstanley vd. (2015) Yeni Zelanda’da yürüttükleri araştırmada, sosyal destek ağlarının yer bağlılığını güçlendirdiğini ve bu bağlılığın toplumsal dayanıklılığı artırdığını ortaya koymuştur. Sugihara ve Evans (2000) sosyal ilişkiler yoluyla gelişen fiziksel çevre düzenlemelerinin yer bağlılığını güçlendiren önemli bir unsur olduğunu göstermiştir. Ghezelloo vd. (2024) ise yer oluşturma süreçlerinin sadece fiziksel çevreyle sınırlı kalmadığını, aynı zamanda sosyal sermayenin gelişimine de katkı sağladığını ifade etmektedir. Mızrak ve Turan (2023), güçlü topluluk bağlarının bireylerin yerlerinde kalma eğilimini artırdığını belirtmiştir. Depremden sonra arkadaşlar, çevre, aile ve toplumla güçlü bağlar insanların yer bağlılığını artırmıştır (Qian vd., 2025; Xiang vd., 2024). Davis vd. (2022) de benzer şekilde, komşu ve aile desteğinin bireyler için yalnızca pratik bir yardım değil, aynı zamanda toplumsal aidiyetin bir göstergesi olduğunu ve yer bağlılığını güçlendirdiğini vurgulamaktadır. Gelecekteki araştırmalarda, sosyal destek ile yer bağlılığı arasındaki ilişkinin aracı değişkenler (aidiyet hissi, topluluk kimliği, sosyal dayanışma gibi) üzerinden incelenmesi önemlidir.

5.6. Deprem Sonrası Güvensizlik

H5 hipoteziyle tutarsız olarak, çalışmamızda deprem sonrası güvensizlik algısı ile yer bağlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Literatürde bu konuda farklı bulgular yer almaktadır. Örneğin, Ma vd. (2022) tarafından Çin’in Sichuan bölgesinde yürütülen çalışmada, afet tehdidi altında yaşayan çiftçilerin yer bağlılığı ile güvenlik algıları arasında pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Yerle güçlü bağ kuran bireyler, çevrelerine yönelik güven duygusunu artırma eğilimindedir. Benzer şekilde, Sullivan ve Young (2020) Michigan Flint’te yavaş ölçekli felaketler sonrası yapılan çalışmada, yer bağlılığı yüksek bireylerin tehdit algısını daha düşük değerlendirdiği; buna karşılık yer bağlılığı düşük bireylerin tehditleri daha objektif değerlendirdiği gözlemlenmiştir.

Diğer taraftan, literatürde yer bağlılığı ile güvensizlik arasındaki ilişkinin negatif yönde olduğu çalışmalara da rastlanmaktadır. Örneğin, Jansen (2020) Hollanda’da deprem sonrası yaptığı araştırmada, güvensizlik algısının yer bağlılığını azalttığını belirtmiştir. Benzer şekilde Bernardo (2013) risk algısının sosyal boyutu ile güvenlik algısı arasında negatif ilişki bulmuştur. Armaş (2006) da deprem sonrası bölgede yağma, hırsızlık gibi suç oranlarının artacağına dair algının, bireylerde yer değiştirme

eğilimini artırdığını ifade etmiştir. Depremden etkilenen bölgede yapılan çalışmada hem depremzedeler hem de depremde etkilenmeyenler olası bir deprem sonrasında güvenlik problemi yaşayacaklarını düşündükleri yer değiştirmek istemektedirler (Özdemir ve Mızrak, 2023).

Bu bulgular doğrultusunda, afet sonrası dönemde toplumsal dayanışmayı güçlendirecek psikososyal müdahaleler geliştirilmesi önerilmektedir. Yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları, toplumun afet bilinci, güvenlik ve dayanıklılık algısını artırmaya yönelik programlar düzenleyebilir. Ayrıca, mahallelerde güvenlik önlemleri artırılarak, yerel güvenlik güçleriyle işbirliği yapılabilir. Bu tür uygulamalar, hem toplumsal huzuru destekler hem de bireylerin yer bağlılığını güçlendirerek afet sonrası psikolojik iyileşme sürecine katkı sağlar.

5.7. Deprem Sonrası Fiyat Artışı

H6 hipotezimizle tutarsız bir şekilde, deprem sonrası fiyat artışları ile yer bağlılığı istatistiksel olarak ilişkili değildir. Özellikle Hatay gibi tarihi ve çok kültürlü şehirlerde, bireyler yaşadıkları yeri ekonomik bir yer olarak değil, kimliklerinin bir parçası olarak görebilirler. Beichuan'da yapılan bir afet sonrası çalışmada, güçlü yer bağlılığına sahip bireylerin, mülkleri için daha yüksek fiyatları kabul etmelerinin, kültürel bağları sürdürme amacı taşıyor olabileceği öne sürülmüştür (Qian vd., 2021). Auh vd., 2022'nin çalışmasında, afet sonrası konum bağlılığı yüksek bireylerin, fahiş fiyatlara rağmen bulundukları bölgede kalmayı tercih edebileceği bulunmuştur.

2011 Tohoku depremi ve tsunamisi sonrasında yapılan çalışmadan, yüksek yer bağlılığının, fiyatlar artsa bile bireyleri bölgede tutabileceği bulunmuştur (Adie, 2020). Başka bir çalışmada ise ekonomik faktörler nedeniyle zorunlu göç edenlerin olduğu görülürken, ekonomik baskılara rağmen bölgelerinde kalmaya eğilimli bir kesim olduğu görülmüştür (Chen, 2021).

Deprem gibi olağanüstü durumlarda bireylerin yaşadıkları yerlere olan bağlılıkları, duygusal, kültürel ve toplumsal etkenlerle daha da pekişebilir. Bu bağlamda, kısa vadeli ekonomik zorluklar, yer değiştirme kararları üzerinde belirleyici olmayabilir; toplumsal dayanışma ve aidiyet hissi gibi unsurlar yer bağlılığını sürdürebilir kılmaktadır. Dolayısıyla, afet sonrası yer bağlılığının artırılması adına, politika yapıcıların ekonomik destek mekanizmaları, uygun fiyatlı yaşam alanları ve afetlere karşı dirençli altyapıların inşasını içeren bütüncül yeniden yapılanma stratejileri geliştirmeleri gerekmektedir.

5.8. Şehirden Memnuniyet

H7 hipotezimizle tutarlı bir şekilde, çalışmamızda şehirden memnuniyet ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur. Benzer şekilde, Van-Erdemit TOKİ deprem sonrası konut alanında yer bağlılığı ve peyzajdan memnuniyet arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur (Baylan vd., 2018). Wenchuan depreminden 14 yıl sonra yapılan bir çalışmada, bireylerin konut memnuniyeti arttıkça, yer bağlılıkları da arttığı ortaya çıkmıştır ancak, bireylerin risk algısı (doğal afetler gibi) faktörlerin bu bağı zayıflatabileceği ve bireylerin yer değiştirme isteklerini etkileyebileceği öne sürülmüştür (Xiang vd., 2023).

Nepal’de yapılan bir çalışmada, sosyal bağlantılar gibi memnuniyet parametreleri ile yer bağlılığı arasındaki ilişkinin, eğitim tesislerine erişim memnuniyetine göre daha güçlü olduğu bulunmuştur (Uprety ve Shrestha, 2024). Çin’de deprem sonrası yapılan çalışma, konut memnuniyeti ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur (Xiang vd., 2024). Aynı zamanda, afet sonrası konut memnuniyeti ile yer bağlılığı arasında anlamlı ve pozitif ilişki bulunmuştur (Xiang vd., 2023). Deprem sonrası çevrede, binalardaki ve turizmdeki gelişmelerden memnuniyet yer bağımlılığını pozitif etkilemiştir (Qian vd., 2025).

Konut memnuniyeti ve yer bağlılığı arasında pozitif bir ilişki vardır, bu ilişki sadece fiziksel çevreyle değil, aynı zamanda duygusal ve toplumsal bağlarla da şekillendirir sonuç olarak, konut memnuniyeti yer değiştirme kararlarını etkileyen önemli bir sosyo-psikolojik faktördür (Adams, 2016). Bonaiuto vd. (1999), memnuniyet ve yer bağlılığı arasında hem potansiyel bir ilişki hem de bağımsızlık olabileceğini tartışmış olup, mahallede uzun süre ikamet etmek, çevresel kalite algılarından bağımsız olarak yer bağlılığını artırabileceğini ortaya çıkarmıştır. Weijs-Perrée vd. (2017) araştırmasında, yer bağlılığının sosyal memnuniyet üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkisi olduğunu, yer bağlılığı yüksek bireylerin, sosyal hayatlarından daha memnun olduğunu ortaya çıkarmışlardır.

5.9. Öz Yeterlilik

H8 ile tutarsız olarak çalışmamızda, öz yeterlilik ile yer bağlılığı istatistiksel olarak ilişkili değildir. Bulgularımızla tutarlı olarak, Qing vd. (2022) çalışmasında, yer bağlılığı ve öz yeterlilik arasında anlamlı etki bulunmamıştır. Öz yeterlilik ile göç arasında anlamlı ve negatif ilişki vardır, bireyler göç etmek için, gereken beceri ve kaynağa sahip olduklarına dair kendilerine güvenmedikleri için yerlerinden ayrılmamaktadırlar (Adams, 2015). Yer bağlılığı, öz yeterlilik ile pozitif ilişkilidir,

çalışmada özyeterliliğin yer bağlılığı ile hazırlık arasında aracılık etkisi olduğu ortaya çıkmıştır (Wang vd., 2021). Avustralya'daki orman yangınlarını yaşayan bireyler üzerinde yapılan bir araştırma, ilginç bir psikolojik dinamiği ortaya koymuştur: Afet sonrası süreçte bireylerin öz yeterlilik algısı sarsıldığında, yaşadıkları yere olan bağlılıkları zayıflama eğilimi göstermiştir. Ancak araştırma, sosyal destek mekanizmalarının bu olumsuz etkiyi dengeleyici bir rol aldığını göstermiştir (Jones ve Walker, 2023). Depremden etkilenen insanların tehlike ile mücadele etmek kapasiteleri arttıkça yere olan bağımlılıkları da artmıştır (Zheng vd., 2019). Taşkın riski taşıyan bölgede yapılan bir çalışmada, sel riski ile yüksek öz yeterliliğe sahip bireyler, yaşadıkları yeri bırakmaktan kaçınmıştır aynı zamanda, öz yeterliliği düşük bireylerin taşınmayı tercih etmişlerdir. Araştırmada, taşınma sürecine dair öz yeterliliği düşük bireyler, sel riskini kabul edip bölgede kalma eğilimi gösterebilmektedir (Seebauer ve Winkler, 2020). Sonuç olarak, afetler sonrasında öz yeterlilik algısı ile yer bağlılığı arasındaki çok boyutlu etkileşimi daha iyi anlayabilmek için, araştırmaların kapsamını genişletmek gerektiği düşünülmektedir.

5.10. Risk Algısı

H9 ile tutarsız bir şekilde risk algısının her iki boyutunun da (olasılık ve korku) yer bağlılığı ile arasında istatistiksel olarak ilişkili değildir. Hollanda'da doğal gazın yerden çıkarılması ve zeminin çökmesiyle oluşan depremlerin sonucunda yapılan bir çalışmada güçlü yer bağlılığına sahip bireyler, gelecekteki depremlere karşı korkularının arttığı ortaya çıkarılmıştır, çalışmada yer bağlılığı ile risk algısı arasında anlamlı ve pozitif ilişki bulunmuştur (Jansen, 2020). Colorado'da orman yangını ve göç dinamiklerini inceleyen bir çalışmada, risk algısı arttıkça göç etme olasılığının da arttığı, risk algısındaki her birimlik artışın, göç niyetini arttırdığını açıklamıştır (Nawrotzki vd., 2014). Moore kasırgasından kurtulanlarda yapılan bir çalışmada, risk algısının olasılık boyutu ile yer bağlılığı pozitif ilişki gösterirken, risk algısının korku/zarar boyutu ile yer bağlılığı arasında negatif ilişki gözlenmiştir (Greer vd., 2020). Louisiana'da yapılan çalışmada bireyler, afet ve çevresel tehditlere rağmen yerlerinde kalmak istemişlerdir (Burley vd., 2007).

Khan vd. (2020), risk algısının olasılık boyutu ile toplum bağı arasında anlamlı ve negatif bir ilişki bulmuşlardır. Bunun temel nedeni, insanlar yüksek risk altında büyük can ve mal kayıpları yaşanacağını düşündüklerinde, artık mahalleye olan bağın veya sosyal faktörlerin öncelikli bir anlam taşımayacağı inancıdır (Khan vd., 2020). Bu durum, risk algısının yerel bağlılık üzerinde caydırıcı bir etkisi olabileceğini ortaya

koymaktadır. Çin’de depremde etkilenen bireylerde yapılan bir çalışma, yer bağıllığı, algılanan jeolojik afet riski ile arasında anlamlı ve negatif ilişki olduğunu ortaya koymuştur (Xiang vd., 2024). Depremi etkilediği bölgede algılanan risk ve yer bağımlılığı arasında negatif ve anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır (Zheng vd., 2019). Afet risk azaltımı çalışmalarında yönetim süreçlerinin düşük olduğunu düşünmelerine rağmen insanların yer bağıllığı yüksektir (Clarke vd., 2018).

Deprem riski olan bir bölgede yaşama isteğini, yer bağıllığı ve risk algılarının etkisini araştıran bir çalışmada, güçlü yer bağıllığı, bireylerin risk algısını azaltmaktadır. Yüksek yer bağıllığına sahip olan bireyler, o yerde kalma uğruna riskleri görmezden gelebilir ve tehlikeleri kabul edebilmektelerdir (Chen, 2020). Bonaiuto vd. (2016)’nın yaptığı nitel bir çalışmaya göre risk algısı yer bağıllığını etkileyen bir faktör olduğu bulunmuştur. Güney Portekiz’deki Faro Plajı’nda kıyı tehlikelerine maruz kalan topluluk için yapılan çalışmaya göre yer bağıllığı ile risk algısı arasında anlamlı ve negatif ilişki vardır (Domingues vd., 2021).

Deprem sonrası risk algısını yönetmek ve korkuyu azaltmak için etkili afet yönetimi stratejileri ve psiko-sosyal destek programları önemlidir. Bu tür programlar, bireylerin duygusal iyileşmelerine yardımcı olarak bireylerin yer bağıllıklarını etkileyebilir. Aynı zamanda risk algısının olasılık boyutu için, deprem sonrası dayanıklı ve sürdürülebilir altyapı yatırımları, bireylerin çevreye olan güvenlerini artırarak yerleşim yerlerinde kalmalarını teşvik edebilir.

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışma, 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenen Hatay halkının yer bağlılığını ve bu bağlılığı etkileyen faktörleri incelemiştir. Anket yöntemiyle toplanan veriler sıralı lojistik regresyon analiziyle değerlendirilmiş ve yer bağlılığı üzerinde hem demografik özelliklerin hem de afet sonrası yaşanan kayıplar ve deneyimlerin önemli etkileri olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre, depremde yaralanan ve akrabasını kaybeden bireylerin yer bağlılığı daha düşük çıkmıştır. Bu durum, doğrudan yaşanan kayıpların mekânsal bağlılık üzerinde zayıflatıcı bir etki yarattığını göstermektedir. Buna karşın, başka bir şehre gitmeyen bireylerin yer bağlılıklarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgu, yerinde kalmanın, sosyal ve çevresel bağların devam etmesini sağladığını ve yer bağlılığını güçlendirdiğini göstermektedir.

Sürdürülebilirlik algısı ve şehirden memnuniyet yer bağlılığını artıran faktörler arasında yer almıştır. Bu durum, bireylerin afet sonrası sadece travmalarına değil, aynı zamanda yaşadıkları çevreye dair genel memnuniyet ve geleceğe dair beklentilerine göre yerle bağlarını sürdürdüğünü göstermektedir.

Öte yandan, arkadaş kaybı, ev ve işyeri zarar görmesi, psikolojik etkilenme, deprem hazırlığı, fiyat artışı algısı, öz yeterlik, risk algısı (olasılık ve korku) ve sosyal destek algısı (resmi ve gayriresmi) gibi değişkenlerin yer bağlılığı ile anlamlı bir ilişkisi bulunmamıştır. Ancak tüm değişkenler birlikte modele alındığında, yakın çevreden alınan sosyal desteğin yer bağlılığını pozitif yönde etkilediği ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, sosyal destek mekanizmalarının afet sonrası yer bağlılığını güçlendirmede önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Demografik değişkenler açısından, gelir ve Hatay'da yaşama süresi yer bağlılığı üzerinde anlamlı bir etki göstermiştir. Düşük gelirli bireylerin yer bağlılığı daha düşük, uzun süredir Hatay'da yaşayan bireylerin bağlılığı ise daha yüksek bulunmuştur. Cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sayısı, eğitim durumu, kronik hastalık, meslek ve ikamet şeklinin ise yer bağlılığı üzerinde anlamlı bir etkisi saptanmamıştır.

Bu sonuçlar, afet sonrası yer bağlılığının çok boyutlu bir kavram olduğunu ortaya koymaktadır. Yer bağlılığı yalnızca fiziksel kayıplarla ya da sosyoekonomik faktörlerle açıklanamaz; aynı zamanda psikososyal dinamikler, sosyal çevre, kültürel aidiyet, şehir memnuniyeti ve bireysel yaşam deneyimleri de bu süreci belirlemektedir. Politika önerisi olarak, afet sonrası iyileşme süreçlerinde yerel yönetimlerin ve sosyal hizmet

kuruluşlarının, özellikle düşük gelirli ve uzun süre bölgede yaşayan bireyleri merkeze alarak toplumsal dayanışmayı artırıcı, psikososyal destek sağlayıcı ve aidiyet duygusunu güçlendirici uygulamalar geliştirmesi gerekmektedir. Psikososyal destek hizmetleri, sosyo-kültürel etkinlikler, tarihi ve kültürel mirasın korunması ve ekonomik destekler bu bağlamda öncelikli alanlar olmalıdır. Bu çalışma, afet sonrası yer bağlılığını anlamaya yönelik literatüre özgün katkılar sunmakta; afet yönetimi ve toplumsal iyileşme süreçlerinde mekânsal aidiyetin dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Adams, H. (2016). Why populations persist: Mobility, place attachment and climate change. *Population and Environment*, 37, 429-448.
- Adams, R. M., Eisenman, D. P. ve Glik, D. (2019). Community advantage and individual self-efficacy promote disaster preparedness: A multilevel model among persons with disabilities. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(15), 2779.
- Adams-Hutcheson, G. (2014). *Stories of relocation to the Waikato: Spaces of emotion and affect in the 2010/2011 Canterbury earthquakes, Aotearoa New Zealand. Doktora tezi, University of Waikato.*
- Adelina A. (2018). *Sürdürülebilir Liderlik Uygulamaları İle Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, (533107).*
- Adie, B. A. (2020). Place attachment and post-disaster decision-making in a second home context: A conceptual framework. *Current Issues in Tourism*, 23(10), 1205-1215.
- AFAD. (2018). Türkiye Deprem Tehlike Haritası. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. 10 Mart 2025 tarihinde <https://www.afad.gov.tr/turkiye-deprem-tehlike-haritasi> adresinden erişildi.
- AFAD. (2023). 2023 yılı doğal kaynaklı olay istatistikleri. 15 Mart 2025 tarihinde alındı https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/e_Kutuphane/Istatistikler/2023yilidogakaynakliolayistatistikleri-1.pdf adresinden erişildi.
- AFAD. (2021). İRAP İl Afet Risk Azaltma Planı. T.C. Hatay Valiliği İl Afet Ve Acil Durum Müdürlüğü. 5 Mart 2025 tarihinde alındı <https://hatay.afad.gov.tr/kurumlar/hatay.afad/HATAY-I%CC%87RAP-2022.pdf> adresinden erişildi.
- AFAD. (2023). 06 Şubat 2023 Pazarcık (Kahramanmaraş) Mw 7.7 Elbistan (Kahramanmaraş) Mw 7.6 Depremlerine İlişkin Ön Değerlendirme Raporu. 20 Şubat 2025 tarihinde alındı https://deprem.afad.gov.tr/assets/pdf/Kahramanmaras%20%20Depremleri_%20n%20Degerlendirme%20Raporu.pdf adresinden erişildi.
- Aksoy, Ş. ve Kabasakal, Z. (2023). Afet sonrası durumlara yönelik hazırlanan psikososyal destek uygulamalarının ve çalışmalarının incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (15), 80-91.

- Aldrich, D. P. (2012). *Building resilience: Social capital in post-disaster recovery*. Chicago, London: University of Chicago Press. 10.7208/chicago/9780226012896.001.0001.
- Alkan, S., ve Özgen, N. (2025). Deprem alanlarının yeniden inşasında yer duygusunun etkisi: 6 şubat 2023 depremleri örneği. *Anadolu University Journal of Social Sciences/Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(1), 103-109.
- Altunsu, E., Güneş, O., Öztürk, S., Sorosh, S., Sarı, A., ve Beeson, S. T. (2024). Investigating the structural damage in Hatay province after Kahramanmaraş-Türkiye earthquake sequences. *Engineering Failure Analysis*, 157, 107857.
- Altman, I., & Low, S. M. (1992). *Place Attachment*. New York and London: Plenum Press. <https://doi.org/10.1007/978-1-4684-8753-4>.
- Anacio, D. B., Hilvano, N. F., Burias, I. C., Pine, C., Nelson, G. L. M., & Ancog, R. C. (2016). Dwelling structures in a flood-prone area in the Philippines: Sense of place and its functions for mitigating flood experiences. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, (15), 108-115.
- Andersson, W. A., Kennedy, P. A., ve Ressler, E. (2007). Handbook of disaster research. H. Rodríguez, E. L. Quarantelli, & R. R. Dynes (Ed.). New York: Springer.
- Angelidou, M., ve Psaltoglou, A. (2017). An empirical investigation of social innovation initiatives for sustainable urban development. *Sustainable Cities And Society*, (33), 113-125.
- Anton, C. E., ve Lawrence, C. (2014). Home is where the heart is: The effect of place of residence on place attachment and community participation. *Journal Of Environmental Psychology*, (40), 451-461.
- Anton, C. E. ve Lawrence, C. (2016). Does place attachment predict wildfire mitigation and preparedness? A comparison of wildland–urban interface and rural communities. *Environmental Management*, (57), 148-162.
- Arcadis. (2016). Sustainable Cities Index 2016: Putting People at the Heart of City Sustainability. Amsterdam: Arcadis. Erişim adresi: <https://www.arcadis.com>
- Armaş, I. (2006). Earthquake risk perception in Bucharest, Romania. *Risk Analysis*, 26(5), 1223-1234.
- Arslan, H. ve Ünlü, A. (2011). Afet sonrası yeniden yapılanma sürecinde yer değiştirme ve yere bağlılığın değerlendirilmesi: Düzce örneği. *İTÜDERGİSİ/A*, 9(1), 43-53.

- Asfaw, H. W., McGee, T. ve Christianson, A. C. (2019). The role of social support and place attachment during hazard evacuation: The example of Sandy Lake First Nation, Canada. *Environmental Hazards*, 18(4), 361-381.
- Asgarizadeh Lamjiry, Z. ve Gifford, R. (2022). Earthquake threat! Understanding the intention to prepare for the big one. *Risk Analysis*, 42(3), 487-505.
- Atalay, E. (2024). Afet tehdidi için psikolojik hazırlığın değerlendirilmesi, Bolu ili örneği. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 289-306.
- Auh, J. K., Choi, J., Deryugina, T. ve Park, T. (2022). *Natural disasters and municipal bonds* (No. w30280). National Bureau of Economic Research.
- Aydin, N. Y., Celik, K., Gecen, R., Kalaycioglu, S., ve Duzgun, S. (2025). Rebuilding Antakya: Cultivating urban resilience through cultural identity and education for post-disaster reconstruction in Turkey. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 117, 105196.
- Babicky, P., ve Seebauer, S. (2020). Collective efficacy and natural hazards: differing roles of social cohesion and task-specific efficacy in shaping risk and coping beliefs. *Journal of Risk Research*, 23(6), 695-712.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Newyork: W.H. Freeman and Company.
- Bartels, S. A. ve VanRooyen, M. J. (2012). Medical complications associated with earthquakes. *The Lancet*, 379(9817), 748-757.
- Başıoğlu, M., Kiliç, C., Şalcioğlu, E., ve Livanou, M. (2004). Prevalence of posttraumatic stress disorder and comorbid depression in earthquake survivors in Turkey: an epidemiological study. *Journal of Traumatic Stress: Official Publication of The International Society for Traumatic Stress Studies*, 17(2), 133-141.
- Baylan, E., Aşur, F. ve Şehribanoğlu, S. (2018). Sense of place and satisfaction with landscaping in post-earthquake housing areas: The case of Edremit TOKİ-Van (Turkey). *Architectural City and Environment*, 13(38), 31-56.
- Beaglehole, B., Bell, C., Mulder, R., ve Boden, J. (2023). Pathways to post-traumatic growth and post-traumatic stress following the Canterbury earthquakes in a cohort of 40-year-olds. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*, 57(7), 975-982.
- Bean, H. (2018). National resilience. *Journal of Applied Communication Research*, 46(1), 23-25.

- Bernardo, F. (2013). Impact of place attachment on risk perception: Exploring the multidimensionality of risk and its magnitude. *Studies in Psychology*, 34(3), 323-329.
- Billig, M. (2006). Is my home my castle? Place attachment, risk perception, and religious faith. *Environment and Behavior*, 38(2), 248-265.
- Blondin, S. (2021). Staying despite disaster risks: Place attachment, voluntary immobility and adaptation in Tajikistan's Pamir Mountains. *Geoforum*, 126, 290-301.
- BDTİM. (2017a). Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi. 25 Mart 2024 tarihinde <http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-bilgileri/buyuk-depremler/> adresinden erişildi.
- BDTİM. (2017b). Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi. Deprem sorgulama sistemi. 25 Mart 2024 tarihinde <http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/zeqdb/> adresinden erişildi.
- Bol, E., Özocak, A., Sert, S., Çetin, K. Ö., Arslan, E., Kocaman, K., ve Ayhan, B. U. (2024). Evaluation of soil liquefaction in the city of Hatay triggered after the February 6, 2023 Kahramanmaraş-Türkiye earthquake sequence. *Engineering Geology*, 339, 107648.
- Bonaiuto, M., Aiello, A., Perugini, M., Bonnes, M. ve Ercolani, A. P. (1999). Multidimensional perception of residential environment quality and neighbourhood attachment in the urban environment. *Journal of Environmental Psychology*, 19(4), 331-352.
- Bonaiuto, M., Alves, S., De Dominicis, S. ve Petrucci, I. (2016a). Place attachment and natural hazard risk: Research review and agenda. *Journal of Environmental Psychology*, 48, 33-53.
- Bonaiuto, M., Fornara, F., Alves, S., De Dominicis, S., Bernardo, F., ve Pasini, M. (2016b). Psychological effects of urban place identity, place attachment and place satisfaction on well-being in sustainable city neighborhoods. *Sustainability*, 8(9), 775.
- Bozkurt, E. (2001). Neotectonics of Turkey—a synthesis. *Geodinamica Acta*, 14(1-3), 3-30.

- Bozkurt, S. G. (2023). Kahramanmaraş depremi sonrasında Hatay’da kaybolan kültürel peyzaj değerlerinin analizi. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 8(Special Issue), 124-141.
- Bubeck, P., Botzen, W. J. W., ve Aerts, J. C. (2012). A review of risk perceptions and other factors that influence flood mitigation behavior. *Risk Analysis: An International Journal*, 32(9), 1481-1495.
- Burley, D., Jenkins, P., Laska, S., ve Davis, T. (2007). Place attachment and environmental change in coastal Louisiana. *Organization & Environment*, 20(3), 347-366.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2024). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (36. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cacioppo, J. T., Reis, H. T. ve Zautra, A. J. (2011). Social resilience: The value of social fitness with an application to the military. *American Psychologist*, 66(1), 43.
- Calo-Blanco, A., Kovářík, J., Mengel, F. ve Romero, J. G. (2017). Natural disasters and indicators of social cohesion. *PloS One*, 12(6), e0176885.
- Canetti, D., Waismel-Manor, I., Cohen, N. ve Rapaport, C. (2014). What does national resilience mean in a democracy? Evidence from the United States and Israel. *Armed Forces & Society*, 40(3), 504-520.
- Chamlee-Wright, E., ve Storr, V. H. (2009). "There's no place like New Orleans: Sense of place and community recovery in the Ninth Ward after Hurricane Katrina." *Journal of Urban Affairs*, 31(5), 615–634.
- Chang, Y., Wilkinson, S., Seville, E. ve Potangaroa, R. (2012). Changes in resource need for post-disaster reconstruction: a longitudinal study in China. *Building Research & Information*, 40(3), 327-336.
- Chao, S. F. (2017). Social support, coping strategies and their correlations with older adults’ relocation adjustments after natural disaster. *Geriatrics & Gerontology International*, 17(6), 1006-1014.
- Chaudhary, M. T. ve Piracha, A. (2021). Natural disasters—origins, impacts, management. *Encyclopedia*, 1(4), 1101-1131.
- Chen, A., Hu, B., Yang, L., Zhang, X. ve Luo, Y. (2023, Aralık). A Rapid Earthquake Disaster Assessment Platform Based on Cloud Computing. In *Journal of Physics: Conference Series*, 2665(1), 012024. IOP Publishing.

- Chen, F. (2021). *Relocation after the Great East Japan Earthquake and Cognitive Decline Among Affected Residents*. Yayınlanmamış doktora tezi, Tohoku University, Japan.
- Chen, J. J., Liu, L. F., ve Chen, S. M. (2024, May). The Role of Place Attachment in the Relationship between Attitudes toward Aging and Subjective Well-Being among Community-Dwelling Older Adults in Taiwan. *Healthcare*, 12(1), 981.
- Chen, T. L. (2020). Structural analysis of how place attachment and risk perceptions affect the willingness to live in an earthquake-prone area. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 29(4), 557-573.
- Clarke, D., Murphy, C., ve Lorenzoni, I. (2018). Place attachment, disruption and transformative adaptation. *Journal of Environmental Psychology*, 55, 81-89.
- Costa, R., Wang, C., ve Baker, J. W. (2022). Integrating place attachment into housing recovery simulations to estimate population losses. *Natural Hazards Review*, 23(4), 04022021.
- CRED. (2015). *The Human Cost of Natural Disasters: A Global Perspective*. Centre for Research on the Epidemiology of Disasters (CRED). Erişim adresi: https://www.cred.be/sites/default/files/The_Human_Cost_of_Natural_Disasters_CRED.pdf 5 Kasım 2024 tarihinde erişildi.
- CRED. (2023). *2023 Disasters in Numbers: A Significant Year of Disaster Impact*. Erişim adresi: https://files.emdat.be/reports/2023_EMDAT_report.pdf 12 Ekim 2024 tarihinde erişildi.
- Cui, K. ve Han, Z. (2019). Association between disaster experience and quality of life: The mediating role of disaster risk perception. *Quality of Life Research*, 28, 509-513.
- Curtis, T., Miller, B. C. ve Berry, E. H. (2000). Changes in reports and incidence of child abuse following natural disasters. *Child Abuse & Neglect*, 24(9), 1151-1162.
- Cutter, S. L., Barnes, L., Berry, M., Burton, C., Evans, E., Tate, E., ve Webb, J. (2008). A place-based model for understanding community resilience to natural disasters. *Global Environmental Change*, 18(4), 598-606.
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB). (2023). Deprem bölgelerinde 1 milyon 856 bin 864 bağımsız birimde hasar tespit çalışması yapıldı. [Basın açıklaması]. Erişim adresi: <https://www.csb.gov.tr/deprem-bolgelerinde-1-milyon-856-bin-864-bagimsiz-birimde-hasar-tespit-calismasi-yapildi-bakanlik-faaliyetleri-38428> 3 Şubat 2025 tarihinde erişildi.

- Daimon, H., Miyamae, R., ve Wang, W. (2023). A critical review of cognitive and environmental factors of disaster preparedness: research issues and implications from the usage of “awareness (ishiki)” in Japan. *Natural Hazards*, 117(2), 1213-1243.
- Dasgupta, R., Basu, M., Hashimoto, S., Estoque, R. C., Kumar, P., Johnson, B. A., ... ve Mitra, P. (2022). Residents’ place attachment to urban green spaces in Greater Tokyo region: An empirical assessment of dimensionality and influencing socio-demographic factors. *Urban Forestry & Urban Greening*, 67, 127438.
- Davis, C. R., Griffard, M. R., Burton, A., Weinberg, J., Kaneria, K., Smith, M., ... ve Barnes, T. (2022). A Band-Aid fix to a problem that's going to be persistent”: The influence of social place attachment on rural residents' perceptions of natural hazard relief efforts. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 67, 102640.
- De Dominicis, S., Fornara, F., Cancellieri, U. G., Twigger-Ross, C. ve Bonaiuto, M. (2015). We are at risk, and so what? Place attachment, environmental risk perceptions and preventive coping behaviours. *Journal of Environmental Psychology*, 43, 66-78.
- Demir, Ü. (2007). Antakya şehrinin mekânsal gelişimi ve fonksiyonel yapısı. Yüksek lisans tezi. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/668153/yokAcikBilim_319401.pdf
- Demirliçakmak, B. ve Sarı, A. Ç. (2022). Koronavirüs salgını sürecinde bireylerin depresyon ve kaygı durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 25(49), 49-64.
- Demirtaş, R., ve Erkmén, C. (2019) Doğu Anadolu Fay Sistemi Deprem Etkinliği-Gelecek Deprem Potansiyeli. *Afét İşleri Genel Müdürlüğü, Ankara* 10.13140/RG.2.2.24235.49449
- Depari, C. D., ve Lindell, M. K. (2023). “Moving or not?”: factors affecting community responses to environmental disruption. *International journal of disaster risk reduction*, 95, 103898.
- Devine-Wright, P. (2009). Rethinking NIMBYism: The role of place attachment and place identity in explaining place-protective action. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 19(6), 426-441.

- Devine-Wright, P. (2013). Explaining “NIMBY” objections to a power line: The role of personal, place attachment and project-related factors. *Environment and behavior*, 45(6), 761-781.
- Dinç, Y. (6). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri sonrası yeniden yapılanma sürecinde yere bağlılığın değerlendirilmesi: Antakya (Hatay) örneği. *Türk Coğrafya Dergisi*, (83), 45-57.
- Domingues, R. B., de Jesus, S. N. ve Ferreira, O. (2021). Place attachment, risk perception, and preparedness in a population exposed to coastal hazards: A case study in Faro Beach, southern Portugal. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 60, 102288.
- Dückers, M. L., Witteveen, A. B., Bisson, J. I. ve Olf, M. (2017). The association between disaster vulnerability and post-disaster psychosocial service delivery across Europe. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 44, 470-479.
- Dwyer, L., Chen, N. ve Lee, J. (2019). The role of place attachment in tourism research. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 36(5), 645-652.
- Eraslan, A. (2024). Between Transience and Permanence: Forced Migration Experience of Hatay Residents after the 6 and 20 February 2023 Earthquakes. *Folklor/Edebiyat*, 30(120 Sp. Is.), 1209-1234.
- Ergin, B. B., Demiray, G., ve Ekuklu, G. (2024). 2023 Kahramanmaraş Depremini Yaşayanlarda Depremden Etkilenme Düzeyleri: Hatay Örneği. *Namık Kemal Medical Journal*.
- Frailing, K., Zawisza, T. ve Harper, D. W. (2021). Whirlwinds and Break-Ins: Evidence Linking a New Orleans Tornado to Residential Burglary. *Journal of Crime and Justice*, 44(1), 119-130.
- Fritz, C. E. (1996). *Disasters and mental health: Therapeutic principles drawn from disaster studies*. (Historical and Comparative Disaster Series No. 10). Newark, DE: University of Delaware, Disaster Research Center. 29 Şubat 2025 tarihinde <https://udspace.udel.edu/items/0e4bf49b-f7a0-4feb-916d-8ada6367431b> adresinden erişildi.
- Fulton, A. E., Drolet, J., Lalani, N. ve Smith, E. (2020). Prioritizing psychosocial services for children, youth and families postdisaster. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 29(4), 591-607.
- Ghezelloo, Y., Hara, R., Okuba, M., Maly, E., Arai, N., ve Kondo, T. (2024). Post-displacement placemaking to reconnect social capital after the 3.11 earthquake

- and tsunami in Arahama, Japan. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 103, 104323.
- Gim, J. ve Shin, S. (2022). Disaster vulnerability and community resilience factors affecting post-disaster wellness: A longitudinal analysis of the Survey on the Change of Life of Disaster Victim. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 81, 103273.
- Gözükcızıl, C. A., ve Tezcan, S. (2023). Cumhuriyet'in yüzüncü yılında Türkiye'de afetler: 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri. *Kent Akademisi Dergisi*, 16(100. Yıl Özel Sayısı), 97–114. <https://doi.org/10.35674/kent.1353445>
- Green, R. K., Malpezzi, S., ve Mayo, S. K. (2005). Metropolitan-specific estimates of the price elasticity of supply of housing, and their sources. *American Economic Review*, 95(2), 334-339.
- Green, R. ve Miles, S. (2011). Social impacts of the 12 January 2010 Haiti earthquake. *Earthquake Spectra*, 27(1_suppl1), 447-462. <https://doi.org/10.1193/1.3637746>
- Greer, A., Binder, S. B., Thiel, A., Jamali, M., ve Nejat, A. (2020). Place attachment in disaster studies: measurement and the case of the 2013 Moore tornado. *Population and Environment*, 41, 306-329.
- Guerra, C., Cumsille, P. ve Martínez, M. L. (2014). Post-traumatic stress symptoms in adolescents exposed to an earthquake: Association with self-efficacy, perceived magnitude, and fear. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 14(3), 202-207.
- Güler, İ. (2019). Düzce kentinde risk algısının yer bağlılığı ile ilişkisi. Yüksek lisans tezi, Düzce Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Hacettepe University. (2023). 06 Şubat 2023-Kahramanmaraş Pazarcık ($M_w=7,7$) ve Kahramanmaraş Elbistan ($M_w=7,6$) depremleri inceleme raporu 2 2. 2 Ocak 2025 tarihinde https://depem.afad.gov.tr/assets/pdf/Kahramanmaras%20%20Depremleri_%20On%20Degerlendirme%20Raporu.pdf adresinden erişildi.
- Haçın, İ. (2014). 1939 Erzincan Büyük Depremi. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 30(88), 37-70.
- Hallegatte, S. ve Przyluski, V. (2010). *The economics of natural disasters: Concepts and methods* (World Bank Policy Research Working Paper No. 5507). Washington, DC: The World Bank. Erişim adresi: <https://ssrn.com/abstract=1732386> (Erişim tarihi: 29.04.2025).

- Halpenny, E. A. (2010). Pro-environmental behaviours and park visitors: The effect of place attachment. *Journal of environmental psychology*, 30(4), 409-421.
- Han, Z., Wang, L. ve Cui, K. (2021). Trust in stakeholders and social support: Risk perception and preparedness by the Wenchuan earthquake survivors. *Environmental Hazards*, 20(2), 132-145.
- Haney, T. J. (2018). Paradise found? The emergence of social capital, place attachment, and civic engagement after disaster. *International Journal of Mass Emergencies & Disasters*, 36(2), 97-119.
- Haney, T. J. (2019). Move out or dig in? Risk awareness and mobility plans in disaster-affected communities. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 27(3), 224-236.
- Harada, N., Shigemura, J., Tanichi, M., Kawaida, K., Takahashi, S., ve Yasukata, F. (2015). Mental health and psychological impacts from the 2011 Great East Japan Earthquake Disaster: a systematic literature review. *Disaster and military medicine*, 1, 1-12.
- Hashemnezhad, H., Heidari, A. A. ve Mohammad Hoseini, P. (2013). Sense of place and place attachment. *International Journal of Architecture and Urban Development*, 3(1), 5-12.
- Hay, R. (1998). Sense of place in developmental context. *Journal Of Environmental Psychology*, 18(1), 5-29.
- Helveston, M. N. (2024). Regulating economic opportunism in post-disaster markets. *North Carolina Law Review*, 102, 811–860.
- Hernández, B., Hidalgo, M. C., Salazar-Laplace, M. E. ve Hess, S. (2007). Place attachment and place identity in natives and non-natives. *Journal of Environmental Psychology*, 27(4), 310-319.
- Hidalgo, M. C., ve Hernández, B. (2001). "Place attachment: Conceptual and empirical questions". *Journal of Environmental Psychology*, 21(3), 273-281.
- Holman, E. A., Garfin, D. R., ve Silver, R. C. (2014). Media's role in broadcasting acute stress following the Boston Marathon bombings. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 111(1), 93–98.
- Hombrados, J. G. (2020). The lasting effects of natural disasters on property crime: Evidence from the 2010 Chilean earthquake. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 175, 114-154.
- Hosmer, D. W., Lemeshow, S., ve May, S. (2008). *Applied Survival Analysis: Regression Modeling of Time to Event Data (Second)*. John Wiley & Sons.

- Hsieh, H. S. (2025). Impacts of transport and recreational walkability on health and life satisfaction. *International Journal of Sustainable Transportation*, 1-20.
- Hu, W., Xie, Y., Yan, S., Zhou, X. ve Li, C. (2022). The reshaping of neighboring social networks after poverty alleviation relocation in rural China: A two-year observation. *Sustainability*, 14(8), 4607.
- Huang, C., Qiu, J. ve Huang, T. (2023). Mode selection of post-earthquake recovery and reconstruction of traditional villages using dependency analytic process: Taking Xiluo-Buzi village in the 2022 M6.8 Luding earthquake as an example. *Frontiers in Public Health*, 11, 1240573.
- Huang, Y., Tan, N. T. ve Liu, J. (2016). Support, sense of community, and psychological status in the survivors of the Yaan earthquake. *Journal of Community Psychology*, 44(7), 919-936.
- Hudson, P., Hagedoorn, L. ve Bubeck, P. (2020). Potential linkages between social capital, flood risk perceptions, and self-efficacy. *International Journal of Disaster Risk Science*, 11(3), 251-262.
- ICOMOS Türkiye (2023). Deprem Sonrası Kültürel Miras Değerlendirme Raporu. Erişim adresi: <https://icomos.org.tr/>. 14 Aralık 2024 tarihinde erişildi.
- International Organization for Migration (IOM). (2015). "Nepal Earthquake: Displacement and Recovery". Erişim adresi: <https://www.iom.int>. 2 Ocak 2025 tarihinde erişildi.
- İTÜ. (2023). 6 Şubat 2023 04.17 Mw 7,8 Kahramanmaraş (Pazarcık, Türkoğlu), Hatay (Kırıkhan), 13.24 Mw 7.7 Kahramanmaraş (Elbistan/ Nurhak-Çardak) Depremleri Ön İnceleme Raporu. 11 Aralık 2024 tarihinde https://haberler.itu.edu.tr/docs/default-source/default-document-library/2023_itu_deprem_on_raporu.pdf?sfvrsn=77afe59e_4 adresinden alındı.
- Jacksonville.com. (2009, 14 Temmuz). *Company to pay Florida \$2 million in gas price-gouging*. Erişim adresi: <https://www.jacksonville.com/story/business/2009/07/14/company-to-pay-florida-2-million-in-gas-price-gouging/15979571007/> 2 Nisan 2025 tarihinde erişildi.
- Jansen, S. J. (2020). Place attachment, distress, risk perception and coping in a case of earthquakes in the Netherlands. *Journal of Housing and the Built Environment*, 35(2), 407-427.
- Jogia, J., Kulatunga, U., Yates, G. P. ve Wedawatta, G. (2014). Culture and the psychological impacts of natural disasters: Implications for disaster management and disaster mental health. *Built and Human Environment Review*, 7(1), 1.

- Jones, A. ve Walker, I. (2023). Place attachment, identity threat, and wellbeing in bushfire affected areas. *Wellbeing, Space and Society*, 5, 100179.
- Jorgensen, B. S., ve Stedman, R. C. (2006). A comparative analysis of predictors of sense of place dimensions: Attachment to, dependence on, and identification with lakeshore properties. *Journal of environmental management*, 79(3), 316-327.
- Kajitani, Y., Chang, S. E. ve Tatano, H. (2013). Economic impacts of the 2011 Tohoku-Oki earthquake and tsunami. *Earthquake Spectra*, 29, 457-478.
- Kalaycı, Ş. (Ed.) (2006). SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kapucu, N. (2008). Collaborative emergency management: better community organising, better public preparedness and response. *Disasters*, 32(2), 239-262.
- Karanci, A. N., Aksit, B., ve Dirik, G. (2005). Impact of a community disaster awareness training program in Turkey: Does it influence hazard-related cognitions and preparedness behaviors. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 33(3), 243-258.
- Karanci, A. N., ve Rüstemli, A. (1995). Psychological consequences of the 1992 Erzincan (Turkey) earthquake. *Disasters*, 19(1), 8-18.
- Kasarda, J. D., ve Janowitz, M. (1974). Community attachment in mass society. *American Sociological Review*, 39(3), 328-339.
- Khan, G., Qureshi, J. A., Khan, A., Shah, A., Ali, S., Bano, I. ve Alam, M. (2020). The role of sense of place, risk perception, and level of disaster preparedness in disaster vulnerable mountainous areas of Gilgit-Baltistan, Pakistan. *Environmental Science and Pollution Research*, 27, 44342-44354.
- Kick, E. L., Fraser, J. C., Fulkerson, G. M., McKinney, L. A., ve De Vries, D. H. (2011). Repetitive flood victims and acceptance of FEMA mitigation offers: an analysis with community-system policy implications. *Disasters*, 35(3), 510-539.
- Kimhi, S. (2016). Levels of resilience: Associations among individual, community, and national resilience. *Journal of Health Psychology*, 21(2), 164-170.
- Kiymis, I., ve Fakioglu, M. (2024). The psychological consequences of 6 February 2023 Kahramanmaraş earthquakes. *Natural Hazards*, 121(3), 2919-2940.
- chaKohn, S., Eaton, J. L., Feroz, S., Bainbridge, A. A., Hoolachan, J., ve Barnett, D. J. (2012). Personal disaster preparedness: an integrative review of the literature. *Disaster Medicine And Public Health Preparedness*, 6(3), 217-231.
- Kolbe, A. R., Hutson, R. A., Shannon, H., Trzcinski, E., Miles, B., Levitz, N., ... ve Muggah, R. (2010). Mortality, crime and access to basic needs before and after

- the Haiti earthquake: A random survey of Port-au-Prince households. *Medicine, Conflict and Survival*, 26(4), 281-297.
- Korpela, K. M. (2012). Place attachment. *The Oxford handbook of environmental and conservation psychology* (ss. 148–163). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199733026.013.0009>
- Krichen, M., Abdalzaher, M. S., Elwekeil, M. ve Fouda, M. M. (2024). Managing natural disasters: An analysis of technological advancements, opportunities, and challenges. *Internet of Things and Cyber-Physical Systems*, 4, 99-109.
- Kürçer, A., Elmacı, H., Özdemir, E., Güven, C., Güler, T., Avcu, İ.,... Özalp, S. (2023). 06 Şubat 2023 Pazarcık (Kahramanmaraş) Depremi (Mw 7,7) saha gözlemleri ve değerlendirmeler (Rapor No: 14138). Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Jeoloji Etütleri Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- LeBeau, J. L. (2002). The impact of a hurricane on routine activities and on calls for police service: Charlotte, North Carolina, and Hurricane Hugo. *Crime Prevention and Community Safety*, 4, 53-64.
- Lechowska, E. (2018). What determines flood risk perception? A review of factors of flood risk perception and relations between its basic elements. *Natural Hazards*, 94(3), 1341-1366.
- Lee, Y. J. (2014). Social vulnerability indicators as a sustainable planning tool. *Environmental Impact Assessment Review*, 44, 31-42.
- Leitner, M., Barnett, M., Kent, J. ve Barnett, T. (2011). The impact of Hurricane Katrina on reported crimes in Louisiana: A spatial and temporal analysis. *The Professional Geographer*, 63(2), 244-261.
- Lemieux, F. (2014). The impact of a natural disaster on altruistic behaviour and crime. *Disasters*, 38(3), 483-499.
- Lewicka, M. (2011). Place attachment: How far have we come in the last 40 years? *Journal of Environmental Psychology*, 31(3), 207–230.
- Lewis, B., Maguire, R. ve Stringer, H. (2013). Addressing vulnerability and human rights in disaster response mechanisms in Oceania. İçinde K. Carrington, M. Ball, E. O'Brien ve J. Tauri (Ed.), *Crime, justice and social democracy: Proceedings of the 2nd International Conference, 2013* (Cilt 1, ss. 112–122). Queensland University of Technology, Crime and Justice Research Centre.
- Li, Z. ve Tan, X. (2019). Disaster-recovery social capital and community participation in earthquake-stricken Ya'an areas. *Sustainability*, 11(4), 993.

- Liang, Y. (2015). Satisfaction with economic and social rights and quality of life in a post-disaster zone in China: Evidence from earthquake-prone Sichuan. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 9(2), 111-118.
- Lindell, M. K., ve Perry, R. W. (2012). The protective action decision model: Theoretical modifications and additional evidence. *Risk Analysis: An International Journal*, 32(4), 616-632.
- Lindell, M. K., ve Whitney, D. J. (2000). Correlates of household seismic hazard adjustment adoption. *Risk Analysis*, 20(1), 13-26.
- Luszczynska, A., Benight, C. C. ve Cieslak, R. (2009). Self-efficacy and health-related outcomes of collective trauma: A systematic review. *European Psychologist*, 14(1), 51-62.
- Ma, Z., Guo, S., Deng, X. ve Xu, D. (2022). Place attachment, community trust, and farmer's community participation: Evidence from the hardest-hit areas of Sichuan, China. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 73, 102892.
- Mancini, J. A. ve Bowen, G. L. (2009). Community resilience: A social organization theory of action and change. D. S. Becvar (Ed.), *Pathways of human development: Explorations of change* (ss. 245–265). SAGE Publications.
- Manzo, L. C. ve Perkins, D. D. (2006). Finding common ground: The importance of place attachment to community participation and planning. *Journal of Planning Literature*, 20(4), 335-350.
- Manzo, L. ve Devine-Wright, P. (Ed.). (2013). *Place attachment: Advances in theory, methods and applications*. London: Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9780203757765>
- Mardhani, D., Runturambi, A. J. S. ve Hanita, M. (2020). Security and defense in national resilience studies to realize a national security system. *Jurnal Pertahanan dan Bela Negara*, 10(3), 267-286.
- Markhvida, M. ve Baker, J. W. (2023). Modeling future economic costs and interdependent industry recovery after earthquakes. *Earthquake Spectra*, 39(2), 914-937.
- Mavroulis, S., Mavrouli, M., Lekkas, E., ve Tsakris, A. (2023). Managing earthquake debris: Environmental issues, health impacts, and risk reduction measures. *Environments*, 10(11), 192.
- Mazumdar, S. ve Mazumdar, S. (2004). Religion and place attachment: A study of sacred places. *Journal of Environmental Psychology*, 24(3), 385-397.

- Mızrak, S. ve Turan, M. (2023). Effect of individual characteristics, risk perception, self-efficacy and social support on willingness to relocate due to floods and landslides. *Natural Hazards*, 116(2), 1615-1637.
- Mishra, S., Mazumdar, S. ve Suar, D. (2010). Place attachment and flood preparedness. *Journal of Environmental Psychology*, 30(2), 187-197. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2009.11.005>
- Mistikoğlu, G. (2024). Şubat 2023 Depremlerinin Hatay’da Oluşturduğu Sorunların Değerlendirilmesi. *Kent Akademisi*, 17(4), 1211-1230.
- Mooney, M. (2011). *Are You Ready?: How to Prepare for an Earthquake*. Vancouver: Greystone Books Ltd.
- Mueller, J., Loomis, J., ve González-Cabán, A. (2009). Do repeated wildfires change homebuyers’ demand for homes in high-risk areas? A hedonic analysis of the short and long-term effects of repeated wildfires on house prices in Southern California. *The Journal of Real Estate Finance and Economics*, 38, 155-172.
- Mulilis, J. P. ve Lippa, R. (1990). Behavioral change in earthquake preparedness due to negative threat appeals: A test of protection motivation theory. *Journal of Applied Social Psychology*, 20(8), 619-638.
- Mulilis, J. P., ve Duval, T. S. (1995). Negative threat appeals and earthquake preparedness: A person-relative-to-event (PrE) model of coping with threat 1. *Journal Of Applied Social Psychology*, 25(15), 1319-1339.
- Nakagawa, Y., ve Shaw, R. (2004). Social capital: A missing link to disaster recovery. *International Journal of Mass Emergencies & Disasters*, 22(1), 5-34.
- NASA, (2023). Dark Nights in Antakya. The Earth Observatory is part of the EOS Project Science Office at NASA Goddard Space Flight Center. Erişim adresi: <https://earthobservatory.nasa.gov/features/NightLights>. 1 Nisan 2025 tarihinde erişildi.
- Nawrotzki, R. J., Brenkert-Smith, H., Hunter, L. M., ve Champ, P. A. (2014). Wildfire-migration dynamics: Lessons from Colorado's Fourmile Canyon fire. *Society & Natural Resources*, 27(2), 215-225.
- Niemets, K., Kravchenko, K., Kandyba, Y., Kobylın, P., ve Morar, C. (2021). World cities in terms of the sustainable development concept. *Geography and Sustainability*, 2(4), 304-311.
- Niforatos, S., Panagiotakos, D., ve Delladetsimas, P. M. (2024). Socio-demographic determinants of earthquake risk perception: the case of the Corinthiakos Gulf, in Greece. *Natural Hazards*, 120(4), 3847-3864.

- Nogami, T. (2015). The myth of increased crime in Japan: A false perception of crime frequency in post-disaster situations. *International Journal Of Disaster Risk Reduction*, 13, 301-306.
- Norris, F. H., Stevens, S. P., Pfefferbaum, B., Wyche, K. F., ve Pfefferbaum, R. L. (2008). Community resilience as a metaphor, theory, set of capacities, and strategy for disaster readiness. *American Journal Of Community Psychology*, 41, 127-150.
- North, C. S., ve Pfefferbaum, B. (2013). Mental health response to community disasters: a systematic review. *Jama*, 310(5).
- Noy, I. (2018). The ethical content of the economic analysis of disasters: Price gouging and post-disaster recovery. S. P. L. M. Hossen, P. N. T. M. S. Islam ve R. R. Rahman (Ed.), *Handbook of research on post-disaster recovery and rebuilding* (ss. 55–68). Springer International Publishing.
- Ntontis, E., Drury, J., Amlôt, R., Rubin, G. J., Williams, R. ve Saavedra, P. (2021). Collective resilience in the disaster recovery period: Emergent social identity and observed social support are associated with collective efficacy, well-being, and the provision of social support. *British Journal Of Social Psychology*, 60(3), 1075-1095.
- O'brien, R. M. (2007). A caution regarding rules of thumb for variance inflation factors. *Quality ve quantity*, 41(5), 673-690.
- Okuyama, N. ve Inaba, Y. (2017). Influence of natural disasters on social engagement and post-disaster well-being: The case of the Great East Japan Earthquake. *Japan and the World Economy*, 44, 1-13.
- Olshansky, R. B., Johnson, L. A., Horne, J., ve Nee, B. (2005). Longer View: Planning for the rebuilding of New Orleans. *Journal Of The American Planning Association*, 71(3), 273–287.
- Ortiz, D. V., Horner, P. S., Sato, M., Nelson, A., ve Lamas, D. (2023). Separate but not divided: Art-based inquiry on attachment and resiliency among displaced Puerto Rican families in Central Florida post Hurricane Maria. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 85, 103467.
- Orui, M., Harada, S. ve Hayashi, M. (2017). Practical report on long-term disaster mental health services following the Great East Japan Earthquake: Psychological and social background of evacuees in Sendai City in the mid-to long-term post-disaster period. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 11(4), 439-450.

- Ozturk, M., Arslan, M. H. ve Korkmaz, H. H. (2023). Effect on RC buildings of 6 February 2023 Turkey earthquake doublets and new doctrines for seismic design. *Engineering Failure Analysis*, 153, 107521.
- Özdemir, A. ve Mızrak, S. (2023). Do earthquake survivors want to escape the threats of earthquakes and why? *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 95, 103929.
- Özgölet, B. M., ve Utkucu, M. (2021). Depremin yıkıcı etkisiyle başa çıkmada etkili olan etkenler. *Academic Perspective Procedia*, 4(2), 89-98.
- Özşahin, E. (2010). Antakya’da Hatay yer seçiminin jeomorfolojik özellikler ve doğal risk açısından değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13)23, 1-16.
- Öztürk, M., Türk, S., Arı, F., Akgül, S. B., ve Yıldırım, R. A. (2025) Sosyodemografik değişkenler, afet hazır bulunuşluğu ve afet okuryazarlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, (101), 242-257.
- Pacheco, E. M., Parrott, E., Oktari, R. S. ve Joffe, H. (2022). How schools can aid children’s resilience in disaster settings: The contribution of place attachment, sense of place and social representations theories. *Frontiers in Psychology*, 13, 1004022.
- Paton, D. (2003). "Disaster preparedness: A social-cognitive perspective." *Disaster Prevention and Management*, 12(3), 210–216.
- Paton, D., Smith, L., ve Johnston, D. (2000). "Volcanic hazards: Risk perception and preparedness." *New Zealand Journal of Psychology*, 29(2), 84–88.
- Peek, L. A., ve Sutton, J. N. (2003). An exploratory comparison of disasters, riots and terrorist acts. *Disasters*, 27(4), 319-335.
- Peng, L., Tan, J., Deng, W. ve Liu, Y. (2020). Farmers’ participation in community-based disaster management: The role of trust, place attachment and self-efficacy. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 51, 101895.
- Peng, L., Tan, J., Lin, L., ve Xu, D. (2019). Understanding sustainable disaster mitigation of stakeholder engagement: Risk perception, trust in public institutions, and disaster insurance. *Sustainable Development*, 27(5), 885-897.
- Phua, K. L. (2008). Post-disaster victimization: How survivors of disasters can continue to suffer after the event is over. *New Solutions: A Journal of Environmental and Occupational Health Policy*, 18(2), 221-231.

- Pınar, M. A. (2024). Deprem ve parankimal akciğer hastalıkları. İçinde A. Coşkun Beyan, C. Şimşek ve G. Sarı (Ed.), *Deprem ve akciğer sağlığı sempozyumu kitabı* (ss. 25–32). TÜSAD Yayınları.
- Qian, L., Guo, J., Zheng, C., Wang, J. ve Zhang, H. (2025). Restoring Residents' Place Attachment in Long Term Post-Disaster Recovery: The Role of Residential Environment, Tourism, and Social and Cultural Capital. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 117, 105174.
- Qian, L., Zheng, C., Lai, Q. ve Guo, J. (2021). A County Town in Ruins: Memories, Emotions, and Sense of Place in Post-Earthquake Beichuan, China. *Sustainability*, 13(20), 11258.
- Qing, C., Guo, S., Deng, X., Wang, W., Song, J. ve Xu, D. (2022). Stay in risk area: Place attachment, efficacy beliefs and risk coping. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(4), 2375.
- Quarantelli, E. L. (1994). *Looting and antisocial behavior in disasters*. (Preliminary Paper No. 205). University of Delaware, Disaster Research Center.
- Reifels, L., Pietrantonio, L., Prati, G., Kim, Y., Kilpatrick, D. G., Dyb, G., ... ve O'Donnell, M. (2013). Lessons learned about psychosocial responses to disaster and mass trauma: An international perspective. *European Journal of Psychotraumatology*, 4(1), 22897.
- Relph, E. (1976). Place and placelessness (Vol. 67, p. 45). London: Pion.
- Riad, J. K., ve Norris, F. H. (1996). The influence of relocation on the environmental, social, and psychological stress experienced by disaster victims. *Environment and Behavior*, 28(2), 163–182.
- Roy, S. (2010). *The impact of natural disasters on violent crime* (Unpublished doctoral dissertation). University of Canterbury.
- Roza, P., Saepudin, E., Jati, A. G. ve Qoriah, Q. (2023, Şubat). Model of Character Education at Higher Education Institutions for Strengthening the National Resilience. In *Conference on Digital Humanities 2022 (CODH 2022)* (pp. 75-94). Atlantis Press.
- Sabırsız, E., ve Şöhret, M. (2024). 6 Şubat Depremlerinin Türkiye ekonomisi üzerindeki makroekonomik, sosyal ve çevresel etkileri. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1), 571–597.
- Sakarya, A., Akın, O., ve Kılıç, A. (2024). Investigating the damage from the February 6, 2023 earthquakes in terms of building characteristics in the Antakya and Defne

- districts of Hatay province. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 112, 104783.
- Samaddar, S., Chatterjee, R., Misra, B., ve Tatano, H. (2014). Outcome-expectancy and self-efficacy: reasons or results of flood preparedness intention?. *International Journal Of Disaster Risk Reduction*, 8, 91-99.
- SBB (2023). *2023 Kahramanmaraş ve Hatay depremleri raporu*. Ankara: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaras-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf>.
- Scannell, L., Cox, R. S., Fletcher, S., ve Heykoop, C. (2016). “That was the last time I saw my house”: The importance of place attachment among children and youth in disaster contexts. *American journal of community psychology*, 58(1-2), 158-173.
- Scannell, L. ve Gifford, R. (2010). Defining place attachment: A tripartite organizing framework. *Journal of Environmental Psychology*, 30(1), 1-10.
- Scannell, L., ve Gifford, R. (2013). Personally relevant climate change: The role of place attachment and local versus global message framing in engagement. *Environment and Behavior*, 45(1), 60-85.
- Scolobig, A., De Marchi, B., ve Borga, M. (2012). The missing link between flood risk awareness and preparedness: findings from case studies in an Alpine Region. *Natural Hazards*, 63, 499-520.
- Seebauer, S. ve Babcicky, P. (2020). The sources of belief in personal capability: Antecedents of self-efficacy in private adaptation to flood risk. *Risk Analysis*, 40(10), 1967-1982.
- Seebauer, S. ve Winkler, C. (2020). Should I stay or should I go? Factors in household decisions for or against relocation from a flood risk area. *Global Environmental Change*, 60, 102018.
- Senlier, N., Yildiz, R., ve Aktaş, E. D. (2009). A perception survey for the evaluation of urban quality of life in Kocaeli and a comparison of the life satisfaction with the European cities. *Social Indicators Research*, 94, 213-226.
- Shamai, S., ve Ilatov, Z. (2005). Measuring sense of place: Methodological aspects. *Tijdschrift Voor Economische En Sociale Geografie*, 96(5), 467-476.
- Shobkolaie, Z., Yazdanfar, S. A. ve Norouzian-Maleki, S. (2024). Changes in the place attachment in the relocation of residents in the residential environments after the occurrence of disasters. *Environmental Sciences*, 22(4), 677-694.

- Silver, A., ve Grek-Martin, J. (2015). “Now we understand what community really means”: Reconceptualizing the role of sense of place in the disaster recovery process. *Journal of Environmental Psychology*, 42, 32-41.
- Silver, R. C., Holman, E. A., Andersen, J. P., Poulin, M., McIntosh, D. N., ve Gil-Rivas, V. (2013). Mental-and physical-health effects of acute exposure to media images of the September 11, 2001, attacks and the Iraq War. *Psychological Science*, 24(9), 1623-1634.
- Slovic, P. (1987). Perception of risk. *Science*, 236(4799), 280-285.
- Stancu, A., Ariccio, S., De Dominicis, S., Cancellieri, U. G., Petruccelli, I., Ilin, C., ve Bonaiuto, M. (2020). The better the bond, the better we cope. The effects of place attachment intensity and place attachment styles on the link between perception of risk and emotional and behavioral coping. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 51, 101771.
- Statistico. (2025). *Number of earthquake occurrences worldwide from 2000 to 2023*. <https://www.statistico.com/s/earthquakes-number-of-occurrences-worldwide-by-year> adresinden alındı.
- Steinberg, F. (2007). Housing reconstruction and rehabilitation in Aceh and Nias, Indonesia—Rebuilding lives. *Habitat International*, 31(1), 150-166.
- Sugihara, S., ve Evans, G. W. (2000). Place attachment and social support at continuing care retirement communities. *Environment and Behavior*, 32(3), 400-409.
- Sullivan, D. ve Young, I. F. (2020). Place attachment style as a predictor of responses to the environmental threat of water contamination. *Environment and Behavior*, 52(1), 3-32.
- Suvari, Ç., Karadağ, B., ve Elmacı, N. (2024). Social-Cultural Effects of Kahramanmaraş Earthquakes: The Case of Hatay. *Border Crossing*, 14(2).
- Swapan, M. S. H. ve Sadeque, S. (2021). Place attachment in natural hazard-prone areas and decision to relocate: Research review and agenda for developing countries. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 52, 101937.
- Şen, S. (2023). Kahramanmaraş depremlerinin ekonomiye etkisi. *Diplomasi ve Strateji Dergisi*, (1), 1-55. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/dsd/issue/76561/1274416>
- Texas Attorney General’s Office. (2018, 5 Temmuz). *AG Paxton: 48 Texas gas stations agree to refund consumers for Hurricane Harvey price gouging* [Basın bülteni]. <https://www.texasattorneygeneral.gov/news/releases/ag-paxton-48-texas-gas-stations-agree-refund-consumers-hurricane-harvey-price-gouging>

- Tierney, K. (2006). Social inequality, hazards, and disasters. *On risk and disaster: Lessons from Hurricane Katrina*, 2(1), 109-128.
- TMMOB. (2023). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri Raporu. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği. Erişim: https://www.tmmob.org.tr/sites/default/files/tmmob_deprem_raporu_son_4agustos-part-1.pdf
- Tobin, G. A., Whiteford, L. M., Jones, E. C., Murphy, A. D., Garren, S. J., ve Padros, C. V. (2011). The role of individual well-being in risk perception and evacuation for chronic vs. acute natural hazards in Mexico. *Applied Geography*, 31(2), 700-711.
- Togan, Z. V. (1982). *Oğuz Destanı: Reşideddinin Oğuznamesi*. İstanbul: Enderun Kitabevi Yayınları. http://www.insulaelibertatis.com/KitaKita/Turk_M.Zeki_Velidi_Togan-Oguz_Destani_Resideddin_Oguznamesi_Tercume_ve_Tahlili.pdf
- Tomak, L., Demirel, T., ve Demir, I. (2024). Evaluation of the demographic characteristics and general health status of earthquake survivors affected by the 2023 Kahramanmaraş earthquake; a section from Gaziantep Nurdağı district. *BMC Public Health*, 24(1), 937.
- TÜİK. (2025). Türkiye İstatistik Kurumu. *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2024*. <https://www.nufusu.com/il/hatay-nufusu>
- Ujang, N. ve Zakariya, K. (2015). Place attachment and the value of place in the life of the users. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 168, 373-380.
- United Nations Office for Disaster Risk Reduction. (2025). *Global assessment report on disaster risk reduction 2025 – Earthquake risk*. United Nations. <https://www.undrr.org/gar/gar2025/map-exploration#earthquake>
- United Nations Satellite Centre (UNOSAT) ve Wuhan University. (2023, Şubat 14). *Preliminary assessment report: Light loss assessment following the Marash / Antep earthquake (6 February 2023, Mw 7.8) using night-time light imagery*. https://unosat.org/static/unosat_filesystem/3495/UNOSAT_Preliminary_Assessment_Report_LightLight_WuhanUniversity_UNOSAT_EQ20230214SYR.pdf
- Uprety, S. ve Shrestha, B. (2024). Exploring place attachment: Insights from post-Gorkha earthquake resettlement planning in Nepal. *Geographical Journal of Nepal*, 71-89.
- Uscher-Pines, L. (2009). "Health effects of relocation following disaster: A systematic review of the literature." *Disasters*, 33(1), 1–22.

- Uzun, D. C. (2024). *6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremlere sosyal medya üzerinden etkilenimin ikincil travmatizasyon açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Lisansüstü Programlar Enstitüsü, Travma ve Afet Çalışmaları Uygulamalı Ruh Sağlığı Ana Bilim Dalı.
- Uzun, F. V. (2024). Antakya'ya Yönelik Yer Duygusu: Şubat 2023 Depremleri Sonrası Gitmek mi zor Kalmak mı?. *Ege Coğrafya Dergisi*, 33(1), 1-30.
- Üçkulak, K. N. ve Soyluk, A. (2023). Evaluation of the seismic performance of residences in the earthquake of February 6, 2023 in the context of architectural ethics and suggestions for solutions: The case of Hatay. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 8 (Special Issue), 142-164.
- Vapur, İ., Kara, İ. F. ve Akın, E. (2023). 2023 Kahramanmaraş ve Hatay depremlerinin Antakya ve Samandağ ilçelerindeki yapısal etkileri ve çözüm önerileri. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 12(4), 1260-1270. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3125292>
- VolcanoDiscovery. (2025). *Earthquake statistics and graphs – Global seismic activity*. 4 Mayıs 2025 tarihinde, <https://www.volcanodiscovery.com/earthquakes/global/stats.html> adresinden alındı.
- Wachinger, G., Renn, O., Begg, C. ve Kuhlicke, C. (2013). The risk perception paradox—implications for governance and communication of natural hazards. *Risk Analysis*, 33(6), 1049-1065.
- Wallis, A., Fischer, R. ve Abrahamse, W. (2022). Place attachment and disaster preparedness: Examining the role of place scale and preparedness type. *Environment and Behavior*, 54(3), 670-711.
- Wang, Z., Han, Z., Liu, L. ve Yu, S. (2021). Place attachment and household disaster preparedness: Examining the mediation role of self-efficacy. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(11), 5565. <https://doi.org/10.3390/ijerph18115565>
- Weijs-Perrée, M., Van den Berg, P., Arentze, T. ve Kemperman, A. (2017). Social networks, social satisfaction and place attachment in the neighborhood. *Region*, 4(3), 133-151.
- Winstanley, A., Hepi, M., ve Wood, D. (2015). Resilience? Contested meanings and experiences in post-disaster Christchurch, New Zealand. *Kōtuitui: New Zealand Journal of Social Sciences Online*, 10(2), 126-134.

- World Bank (2014). *Haiti Earthquake 2010: Recovery from a Mega Disaster – Recovery Framework Case Study*. Washington, DC: World Bank. Erişim adresi: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/821561493718328523/haiti-earthquake-2010-recovery-from-a-mega-disaster-recovery-framework-case-study> 30 Ocak 2025 tarihinde erişildi.
- World Bank ve GFDRR (2023). *Global Rapid Post-Disaster Damage Estimation (GRADE) Report: February 6, 2023 Kahramanmaraş Earthquakes – Türkiye Report*. Washington, DC: World Bank. Erişim adresi: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099022723021250141/pdf/P1788430aeb62f08009b2302bd4074030fb.pdf>. 22 Aralık 2024 tarihinde erişildi.
- World Health Organization (WHO). (2023). *Health Emergency Response*. Erişim adresi: <https://www.who.int/emergencies>. 10 Aralık 2024 tarihinde erişildi.
- Wu, Z., Penning, M. J., Zeng, W., Li, S. ve Chappell, N. L. (2016). Relocation and social support among older adults in rural China. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 71(6), 1108-1119.
- Xiang, X., Xiao, Y., Feng, Q., Wang, R., ve Huang, H. (2024). Relationship among residential satisfaction, social ties, place attachment and perceived disaster risk in the off-site reconstruction area—Evidence from an earthquake-stricken county in southwestern China. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 111, 104741.
- Xiang, X., Xiao, Y., Wang, R. ve Huang, H. (2023). Leaving Means Better? The Relationship of Residential Satisfaction and Place Attachment in Post-Disaster Area with the Mediate Role of Perceived Risk. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4583426> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4583426>
- Xu, D., Peng, L., Liu, S. ve Wang, X. (2018). Influences of risk perception and sense of place on landslide disaster preparedness in southwestern China. *International Journal of Disaster Risk Science*, 9, 167-180.
- Xu, D., Peng, L., Liu, S., Su, C., Wang, X. ve Chen, T. (2017). Influences of sense of place on farming households' relocation willingness in areas threatened by geological disasters: Evidence from China. *International Journal of Disaster Risk Science*, 8, 16-32.
- Xu, D., Peng, L., Su, C., Liu, S., Wang, X., ve Chen, T. (2016). Influences of mass monitoring and mass prevention systems on peasant households' disaster risk

- perception in the landslide-threatened Three Gorges Reservoir area, China. *Habitat International*, 58, 23-33.
- Xue, K., Cao, S., Liu, Y., Xu, D., ve Liu, S. (2022). Disaster-risk communication, perceptions and relocation decisions of rural residents in a multi-disaster environment: Evidence from Sichuan, China. *Habitat International*, 127, 102646.
- Yamashita, R., Banba, M. ve Tamura, Y. (2023). Does “Adversity Strengthen the Foundation?” Change in Japanese Residents’ Place Attachment after Typhoon No. 19 in 2019. *International Review for Spatial Planning and Sustainable Development*, 11(2), 114-125.
- Yılmaz, D. G. (2023). Geçmiş Depremlerden 2023 Kahramanmaraş Depremlerine: Neden Afete Karşı Hazır Değiliz?. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(3), 1009-1023.
- Yorulmaz, D. S., & Karadeniz, H. (2021). Afetlerin mental sağlığa etkileri. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 7(2): 392-398.
- Yu, J., Sim, T., ve Qi, W. (2022). Informal social support and disaster preparedness: mediating roles of perceived collective efficacy and self-efficacy. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 68, 102734.
- Yu, T. K., Chang, Y. J., Chang, I. C. ve Yu, T. Y. (2019). A pro-environmental behavior model for investigating the roles of social norm, risk perception, and place attachment on adaptation strategies of climate change. *Environmental Science and Pollution Research*, 26, 25178-25189.
- Yuzbasi, J. (2024). Post-earthquake damage assessment: field observations and recent developments with recommendations from the Kahramanmaraş earthquakes in Türkiye on February 6th, 2023 (Pazarcık M7. 8 and Elbistan M7. 6). *Journal of Earthquake Engineering*, 1-26.
- Zahnow, R., Wickes, R., Haynes, M. ve Corcoran, J. (2017). Disasters and crime: The effect of flooding on property crime in Brisbane neighborhoods. *Journal of Urban Affairs*, 39(6), 857-877.
- Zhang, Y., Zhang, H. L., Zhang, J. ve Cheng, S. (2014). Predicting residents' pro-environmental behaviors at tourist sites: The role of awareness of disaster's consequences, values, and place attachment. *Journal of Environmental Psychology*, 40, 131-146.
- Zheng, C., Zhang, J., Guo, Y., Zhang, Y. ve Qian, L. (2019). Disruption and reestablishment of place attachment after large-scale disasters: The role of perceived risk, negative emotions, and coping. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 40, 101273.

Zhou, W., Ma, Z., Guo, S., Deng, X. ve Xu, D. (2021). Livelihood capital, evacuation and relocation willingness of residents in earthquake-stricken areas of rural China. *Safety science*, 141, 105350.

EKLER

Ek 1. Anket Formu

Bu çalışma Kahramanmaraş depremlerinden sonra Hatay’da yaşayan depremzedelerin Hatay’a bağlılığını araştırmak için tasarlanmıştır. Veriler bir *yüksek lisans tezinde* kullanılacaktır.

1. Cinsiyetiniz nedir?

1. Kadın
2. Erkek

2. Yaşınız (Lütfen yazınız)

3. Medeni haliniz.

1. Bekar
2. Evli
3. Boşanmış
4. Dul

4. Aylık gelir miktarınızı belirtiniz.

1. Çok Düşük
2. Düşük
3. Orta
4. Yüksek
5. Çok Yüksek

5. Kaç tane çocuğunuz var?

1. Çocuğum yok
2. 1 tane
3. 2 tane
4. 2’den fazla

6. Eğitim durumunuz nedir?

1. Okur-Yazar
2. İlkokul
3. Ortaokul
4. Lise
5. Ön Lisans
6. Lisans
7. Yüksek Lisans veya Doktora

7. Herhangi bir kronik hastalığınız var mı?

1. Hayır

2. Evet

8. Hangi iş ile uğraşıyorsunuz?

1. İşsiz

2. Üniversite Öğrencisi

3. Serbest Çalışan

4. Memur

5. Esnaf

6. İşçi

7. Diğer.....

9. Kaç yıldır Hatay'da yaşıyorsunuz? (Lütfen yıl olarak belirtiniz)....

10. 6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden nasıl etkilendiniz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

1. Yaralandım

2. Akrabamı kaybettim

3. Arkadaşımı kaybettim

4. Evim zarar gördü

5. İş yerim zarar gördü

6. Psikolojik olarak etkilendim

7. 6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden hiç etkilenmedim.

11. 6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden sonra yaşamak için Hatay dışında geçici olarak başka ile gittiniz mi?

1. Hayır

2. Evet

12. Enkaz çalışmaları sizi rahatsız ediyor mu?

1. Hayır

2. Evet

13. Şu an nerede yaşıyorsunuz?

1. Kiracıyım

2. Kendi evimde yaşıyorum

3. Yakınımın evinde kalıyorum

4. Evde kalmıyorum (Çadır, konteynır, yurt)

14. Depremden sonra 3 gün yetecek hazırlık yaptınız mı? (Su, yiyecek, giysi, ilaç, radyo gibi)

1. Hayır

2. Evet

15. Hatay ilinin Türkiye'nin bütünlüğü açısından önemli olduğunu düşünüyor musunuz?

1. Asla

2. Nadiren

3. Bazen

4. Sıklıkla

5. Her zaman

16. 6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden sonra kamu kurumlarından aldığınız yardım ne kadar yeterliydi?

1. Hiç yardım almadım

2. Biraz yeterliydi

3. Orta derecede yeterliydi

4. Yeterliydi

5. Çok yeterliydi

17. 6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden sonra yakınlarınızdan aldığınız yardım ne kadar yeterliydi?

1. Hiç yardım almadım

2. Biraz yeterliydi

3. Orta derecede yeterliydi

4. Yeterliydi

5. Çok yeterliydi

18. Hatay'da 6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden sonra suç oranlarında artış oldu mu?

1. Hiç olmadı

2. Çok az oldu

3. Biraz oldu

4. Fazla oldu

5. Aşırı derece de oldu

19. Hatay'da 6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden sonra fiyatlarda (ev, kira, yiyecek vb.) aşırı derecede gereksiz artış oldu mu?

1. Hiç olmadı

2. Çok az oldu

3. Biraz oldu

4. Fazla oldu

5. Aşırı derece de oldu

20. Hatay’da yaşamaktan ne kadar memnunsunuz? (Ulaşım, sağlık, eğlence, yemek gibi imkanlar)

1. Hiç memnun değilim
2. Çok az memnunum
3. Biraz memnunum
4. Fazla memnunum
5. Aşırı derece de memnunum

21. Bir deprem durumunda kendinizi koruyacak yeterli bilginiz var mı?

1. Hiç bilğim yok
2. Biraz bilğim var
3. Orta derecede bilğim var
4. Bilğim var
5. Çok bilğim var

22. Yakın zamanda Hatay’da afete neden olabilecek bir depremin meydana gelme olasılığı nedir?

1. Çok düşük
2. Düşük
3. Orta
4. Yüksek
5. Çok yüksek

23. Hatay’da deprem olma ihtimali sizi ne kadar korkutuyor?

1. Hiç korkutmuyor
2. Biraz korkutuyor
3. Orta derecede korkutuyor
4. Korkutuyor
5. Çok korkutuyor

24. 6 Şubat 2023 tarihindeki depremlerden sonra Hatay’da yaşama isteğinizin azaldığını düşünüyor musunuz?

1. Her zaman
2. Sıklıkla
3. Bazen
4. Nadiren
5. Asla

Öğrenci: Merve FAKIOĞLU
Akademik Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sefa MIZRAK

ETİK KURUL KARARI

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

Sayı : E-95674917-108.99-231632

Konu : Etik Kurul Onay

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Sefa MIZRAK

"6 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDEN SONRA HATAY'DA YAŞAYAN DEPREMZEDELERİN YER BAĞLILIĞI" konulu etik kurul başvurunuz; Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun **24/01/2024** tarih ve **2024/1** sayılı toplantısında görüşülmüş olup; projenin yürütülükteki mevzuata uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Günay ÇAKIR
Kurul Başkanı

ÖZGEÇMİŞ

MERVE FAKIOĞLU, Lise öğrenimini 2017 yılında Hatay-İskenderun Özel Simya Temel Lisesinde tamamlamıştır. Üniversite öğrenimi lisans derecesini Gümüşhane Üniversitesi- Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi 2018-2022 yılları arasında tamamlamıştır. 2023 yılında, Gümüşhane Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi anabilim dalında yüksek lisans eğitimine başlamıştır. 2023 yılında Çukurova Uluslararası Havalimanında, Hava Tarafı Operasyon Müdürlüğü ARFF biriminde ARFF Uzmanı olarak göreve başlamış ve görevine devam etmektedir.

